

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej
www.haus.pl

SPRAWOZDANIE

z działalności Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej w roku 2011

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej z główną siedzibą w Gliwicach oraz drugim biurem w Opolu jest związkiem stowarzyszeń zrzeszającym polskie i niemieckie organizacje i instytucje współpracujące na rzecz budowania dobrych stosunków polsko-niemieckich; podejmuje także działania na rzecz pogłębiania integracji Polski z Unią Europejską. Uroczyste otwarcie Domu z udziałem Prezydenta Republiki Federalnej Niemiec prof. dr Romana Herzoga oraz – w imieniu Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego – prof. Danuty Hübner, szefowej Kancelarii Prezydenta RP odbyło się 17 lutego 1998 r.

Działalność Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej ma na celu wspieranie budowy dobrych stosunków polsko-niemieckich we współpracy z mniejszością niemiecką, w oparciu o postanowienia Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy z 17 czerwca 1991r. między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec oraz wspieranie integracji Polski z Unią Europejską. Kooperacja partnerów polskich i niemieckich w ramach Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej bierze swój początek z pięcioletniej działalności w regionie Fundacji im. Friedricha Eberta. Inicjatorami utworzenia Domu byli posłowie do Bundestagu: Markus Meckel, Hartmut Koschyk, dr Friedbert Pflüger, dr Christoph Zöpel oraz senatorowie polscy prof. Dorota Simonides i prof. Gerhard Bartodziej.

W ramach związku stowarzyszeń współpracują następujące polskie i niemieckie instytucje i organizacje:

1. ze strony polskiej:

- Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce,
- Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach,
- Śląskie Stowarzyszenie Samorządowe w Leśnicy
- Towarzystwo Polsko-Niemieckie im. Stanisława Bieniasza,
- Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Gliwicach,
- Niemieckie Towarzystwo Oświatowe,
- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego,
- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim,
- Konserwatorium im. Josepha von Eichendorffa,
- Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w RP

2. ze strony niemieckiej:

- Towarzystwo Niemiecko-Polskie Zarząd Federalny,
- Fundacja im. Friedricha Eberta.

Statutowymi celami Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej są:

- Wspieranie i pogłębianie przyjaznych stosunków polsko-niemieckich we współpracy z organizacjami i instytucjami mniejszości niemieckiej w Polsce, która jako naturalny pomost między narodami polskim i niemieckim wnosi cenny wkład do życia ich społeczeństw. Wspieranie mniejszości niemieckiej i jej dialogu z większością polską.
- Popularyzacja wiedzy i inicjowanie wspólnych przedsięwzięć w zakresie: nauki, kultury, historii, gospodarki, społeczeństwa i polityki obu krajów oraz propagowanie, zwłaszcza wśród młodego pokolenia, postaw wzajemnego zrozumienia i współpracy. Dialog interkulturowy i działania na rzecz odkrywania i pielęgnowania wielokulturowych tradycji Górnego Śląska z uwzględnieniem także niemieckiego dziedzictwa kulturowego regionu
- Współpraca w zakresie budowania społeczeństwa obywatelskiego. Niwelowanie uprzedzeń i stereotypów. Współpraca w zakresie umacniania i rozwoju samorządności i decentralizacji oraz transformacji systemu gospodarczego i społecznego (restrukturyzacja Górnego Śląska).
- Działania w zakresie współpracy interregionalnej jak również działania na rzecz dynamizacji procesu integracji Polski z Unią Europejską.

Dom realizuje projekty edukacyjne i informacyjne w formie: konferencje, seminaria, szkolenia, warsztaty, wyjazdy informacyjne, publikacje, konkursy itp. w następujących dziedzinach: budowanie społeczeństwa obywatelskiego, decentralizacja i rozwój samorządności, propagowanie międzynarodowych standardów ochrony praw mniejszości narodowych, dialog interkulturowy, rozwój lokalny i regionalny, integracja Polski z Unią Europejską. Adresatami i partnerami tych działań są samorządy terytorialne, organizacje pozarządowe, mniejszość niemiecka, dziennikarze, środowiska nauki, polityki, kultury, młodzież. **Tylko w 2011 roku DWPN zrealizował ok. 50 przedsięwzięć w zakresie edukacji i kultury z udziałem około 8.000 osób z Polski, Niemiec i innych krajów. Przedsięwzięcia adresowane do i realizowane we współpracy z młodzieżą zajmują priorytetowe miejsce w naszej działalności. .**

Przy Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej działa Centrum Europejskie, które zostało uroczystie otwarte 14 grudnia 1999 roku w obecności m.in. głównego negocjatora ze strony rządu RP z Komisją Europejską ministra Jana Kułakowskiego. Centrum podejmuje szereg inicjatyw skierowanych do samorządów szczebla komunalnego (w gminach i powiatach), organizacjach pozarządowych, a przede wszystkim do młodego pokolenia. Proces integracji z Unią Europejską nie może przebiegać jedynie na płaszczyźnie państwowej, a ponadto musi obejmować wszystkie znaczące grupy społeczne.

WYBRANE PROJEKTY DOMU WSPÓŁPRACY POLSKO-NIEMIECKIEJ ZREALIZOWANE W 2011 ROKU

Obszar I

Wzmacnianie demokracji, poszanowanie praw człowieka oraz rozwój pluralistycznego społeczeństwa obywatelskiego

Gliwickie Forum Dyskusyjne

Celem Gliwickiego Forum Dyskusyjnego jest stworzenie regionalnej płaszczyzny dialogu, dyskusji, wymiany poglądów i doświadczeń pomiędzy czołowymi przedstawicielami różnych środowisk – władz lokalnych i regionalnych, polityki, nauki, edukacji, kościoła, mediów, organizacji pozarządowych z województw śląskiego i opolskiego. Podczas tych kameralnych, bo kilkunastoosobowych, spotkań każdy z uczestników cieszy się takimi samymi prawami, a wymiana myśli, opinii, poglądów następuje podczas swobodnej rozmowy czy dyskusji dyskretnie kierowanej przez moderatora. W 2011 roku odbyło się jedno spotkanie Gliwickiego Forum Dyskusyjnego, które odbyło się 28 marca, nosiło tytuł: "Dzisiejsze wyzwania dla rozwoju miast. Perspektywa polska i niemiecka". Celem spotkania było ukazanie zależności pomiędzy aspektami zrównoważonego rozwoju miast, zintegrowanym planowaniem strategicznym jak i przestrzennym, a takimi aspektami ogólnospołecznymi (np. zmiany demograficzne), które mogą wywrzeć znaczący wpływ na przyszłość regionów. Rozmowa uczestników była wówczas wspierana przez **dr. Güntera W. Dilla**, doradcę samorządowego, eksperta z zakresu administracji komunalnej i regionalnej, szczególnie w sferze zarządzania, polityki komunalnej, planowania społecznego i IT oraz **Ewę Burchat-Błachuta**, zastępcę Dyrektora Wydziału Planowania Strategicznego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Obszar II

Kampania informacyjno-edukacyjna: Członkostwo Polski w Unii Europejskiej ważnym elementem dobrosąsiedzkich i przyjaznych stosunków między Polską a Niemcami

Spotkania z cyklu „Rozmowy o Europie”

Ulrike Geith, 12 maja 2011 r., Gliwice

Ulrike Geith, 13 maja 2011 r., Opole

W 2011 roku kontynuowaliśmy realizację cieszącego się popularnością cyklu spotkań "Rozmowy o Europie", do udziału w których każdorazowo zapraszaliśmy jedną z osobistości polskiego i niemieckiego, a także europejskiego świata polityki, nauki i mediów. Z zaproszonym gościem rozmawialiśmy o Europie, Unii Europejskiej i jej mieszkańcach, europejskiej polityce, gospodarce, kulturze, a także o fascynacji Europą i ideą Wspólnej Europy. Podczas spotkań podejmowaliśmy także tematy dotyczące najbardziej aktualnych zagadnień i wyzwań politycznych, społecznych i gospodarczych, a w tym spraw dotyczących miejsca i roli Polski oraz Niemiec w UE oraz stosunków polsko-niemieckich w ramach członkostwa w Unii Europejskiej.

W 2011 w spotkaniu z cyklu "Rozmowy o Europie" – na zaproszenie Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Friedrich-Ebert-Stiftung– udział wzięła **Ulrike Geith**, kierownik wydziału ds. polityki społecznej w Ambasadzie Republiki Federalnej Niemiec w Warszawie.

Zostało również zaplanowane spotkanie z **Dietmarem Nietanem**, posłem do niemieckiego Bundestagu oraz przewodniczącego Federalnego Związku Towarzystw Niemiecko-Polskich w Niemczech. Jednakże z przyczyn niezależnych od DWPN (choroba referenta), spotkanie to musiało zostać odwołane.

Spotkania z cyklu „Rozmowy o Niemczech” z okazji 20. rocznicy zjednoczenia Niemiec

dr Lothar de Maiziere, 26 stycznia 2011 r., Gliwice

W roku 2010 przypadała 20. rocznica ponownego zjednoczenia Niemiec, które miało miejsce 3 października 1990 roku. Z tej też okazji Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej wraz z Partnerami rozpoczął realizację cyklu spotkań pod wspólnym tytułem "Rozmowy o Niemczech". Do udziału w spotkaniach każdorazowo zapraszamy jedną z osobistości polskiego i niemieckiego życia politycznego i społecznego, która to odegrała znaczącą rolę bądź była świadkiem wydarzeń prowadzących do ponownego zjednoczenia Niemiec, i która z zainteresowaniem przyglądała się procesom zachodzącym w Niemczech po roku 1990. Z zaproszonym gościem rozmawiamy o wydarzeniach końca lat 80-tych, o wyzwaniach politycznych, społecznych i gospodarczych, które stały wówczas przed "nowymi" i "starymi" landami, o celach, jakie sobie wyznaczono i ich realizacji, o stosunkach polsko-niemieckich. Spotkania są też próbą podsumowania 20 lat przemian w Niemczech oraz dokonania oceny efektywności podejmowanych w ostatnich dekadach działań na rzecz faktycznego scalenia dwóch odrębnych organizmów.

W spotkaniu z cyklu "Rozmowy o Niemczech" – na zaproszenie Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Fundacji Konrada Adenauera w Polsce – udział wzięł **dr Lothar de Maiziere**, pierwszy i ostatni demokratycznie wybrany premier Niemieckiej Republiki Demokratycznej, przewodniczący Naczelnego Zrzeszenia ds. Rozbudowy Infrastruktury w Nowych Krajach Związkowych INFRANEU, prawnik.

Spotkanie z cyklu "Rozmowy o Niemczech i o Polsce"

Bernard Gaida i Wiesław Lewicki, 7 października 2011 r., Kamień Śląski

W 2011 roku przypadła 20. rocznica podpisania Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy. Z tej też okazji Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Fundacja Konrada Adenauera w Polsce zaplanował organizację dyskusji z cyklu "Rozmowy o Niemczech i o Polsce". Spotkanie to organizowane było w ramach XVI Seminarium Śląskiego, którego tematem przewodnim było "Śląskie identyfikacje. Pamięć kulturowa - bogactwo czy źródło konfliktów?". Do udziału w spotkaniach w ramach projektu "Rozmowy o Niemczech i o Polsce" każdorazowo zapraszamy osobistości polskiego i niemieckiego życia politycznego oraz społecznego. Tym razem chcemy porozmawiać o mniejszości niemieckiej w Polsce oraz Polonii w Niemczech. Spotkanie będzie też próbą podsumowania przemian w Niemczech oraz dokonania oceny efektywności podejmowanych w ostatnich latach działań na rzecz faktycznego scalenia dwóch odrębnych organizmów. W spotkaniu z cyklu "Rozmowy o Niemczech i o Polsce" – na zaproszenie Domu Współpracy

Polsko-Niemieckiej oraz Fundacji Konrada Adenauera w Polsce – udział wzięli: **Bernard Gaida**, Przewodniczący Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce oraz **Wiesław Lewicki**, Przewodniczący Kongresu Polonii Niemieckiej

Cykl spotkań z prof. dr Christophem Zöplem nt. "Rozwoju metropolii w Europie ze szczególnym uwzględnieniem metropolii Silesia"

12 września 2011 r., ul. Bojkowska 37, Gliwice

13 września 2011 r., Ratusz Miasta Gliwice

14 września 2011 r., siedziba GZM, Katowice

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej wraz z Fundacją Friedricha Eberta zorganizował w 2011 roku "Cykl spotkań eksperckich dotyczących kierunków rozwoju obszarów metropolitalnych w Europie z **prof. dr Christophem Zöplem**", publicystą, b. Sekretarzem Stanu w Federalnym Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Na projekt składały się z trzy spotkania, które były adresowane głównie do podmiotów zainteresowanych tematyką rozwoju metropolii w szczególności metropolii Silesia. Celem owych spotkań było poszerzenie wiedzy na temat rozwoju metropolii wśród osób zainteresowanych tą tematyką i/lub mających z nią bezpośredni kontakt. Cykl spotkań rozpoczął się w siedzibie Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej. Z tego względu, iż uczestnikami byli uczniowie klas niemieckojęzycznych Liceum nr 3 w Zabrze, spotkanie zostało przeprowadzone w języku niemieckim. Po tym, jak Dawid Smolorz (moderator) powitał gości, głos zabrał prof. Zöpel, wygłaszając referat nt. metropolii, który był wstępem do debaty, w której publiczność brała aktywnie udział. Następne spotkanie odbyło się w Ratuszu w Gliwicach. Moderator, Piotr Popiel, naczelnik wydziału kultury Urzędu Miasta Gliwice, przywitał gości oraz przedstawił referentów: Rafała Bartek, Dyrektora Generalnego DWPN oraz Joannę Andrychowicz, przedstawicielkę Fundacji Friedricha Eberta. Konferencja rozpoczęła się wygłoszeniem referatu przez prof. Zöpel, po którym rozpoczęła się dyskusja nt. przyszłości metropolii na Śląsku. Temat tej dyskusji był kontynuowany na obiedzie, w którym brali udział prof. Zöpla oraz Pan Jerzy Gorzelik, Członek Zarządu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. Ostatnie spotkanie z tego cyklu odbyło się z członkami Górnośląskiego Związku Metropolitalnego w siedzibie GZM w Katowicach. Moderatorem spotkania był Mariusz Jankowski, który wprowadził w tematykę metropolii. Po wygłoszonym referacie przez prof. Zöpla rozpoczęła się dyskusja nt. „Międzyregionalnej współpracy pomiędzy Zagłębiem Ruhry, a metropolią Śląska – szanse, oczekiwania i realizacja“

Górnośląska Akademia Europejska pt. "Mobilna młodzież"

8 - 12 sierpnia 2011r., Ustroń

Tematyka nowych perspektyw w życiu zawodowym to tematyka ważna szczególnie dla młodych mieszkańców wielokulturowego regionu, jakim jest Górny Śląsk. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej stworzyło przed młodzieżą nowe możliwości w dostępie do edukacji, kultury, jak i rynku pracy. Dzięki poruszeniu tematyki perspektyw zawodowych dla osób młodych podczas Akademii Europejskiej uczestnicy zapoznali się z sytuacją ludzi młodych na rynku pracy w krajach Unii Europejskiej, poznali nowe możliwości samorealizacji, a także alternatywne możliwości dla rozwoju własnej aktywności zawodowej. Do udziału w Akademii Europejskiej zakwalifikowanych zostało 15 osób zaangażowanych w działalność lokalną oraz zainteresowane problematyką europejską. Celem projektu było zwiększenie zainteresowania młodzieży z województw śląskiego

oraz opolskiego tematyką Unii Europejskiej, a w szczególności wpływem kryzysu gospodarczego na europejski rynek pracy oraz programami edukacyjnymi wspierającymi mobilność młodzieży. Prowadzącymi warsztaty byli: **Krzysztof Duda**, trener, pracownik Międzynarodowego Instytutu Dialogu i Tolerancji im. Jana Karskiego oraz **Olga Biegus**, trener, pracowniczka Stowarzyszenia Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST w Katowicach. Gośćmi byli także: **dr Ewa Bojenko-Izdebska**, wykładowca na Katedrze Stosunków Międzynarodowych i Polityki Zagranicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz **Aleksandra Strojek**. Partnerem projektu był Konsulat Generalny RFN we Wrocławiu.

Cykl 5 debat nt.: "Polskiej prezydencji w UE"

październik-grudzień 2011r.

woj. śląskie i opolskie

Młodzież wzięła aktywny udział w projekcie składającym się z trzech części. W pierwszej części uczestnicy przygotowywali się merytorycznie do debaty. W części drugiej młodzież musiała się wykazać kreatywnością oraz zdolnościami plastycznymi i zaprojektować logo Polskiej Prezydencji w UE. Ostatnia część spotkania została poświęcona tytułowej debacie. Dwa zespoły dyskutowały na zadany temat wymieniając się argumentami za i przeciw. Rolą publiczności była ocena owych argumentów i wyznaczenie lepszej strony. Debaty miały miejsce w szkołach pięciu miast województwa Opolskiego i Śląskiego tj.: Gliwice, Zabrze, Bytom, Katowice oraz Opole. Każda z debat liczyła około 80 uczestników. Referentami ww. debat była: Pani **Magda Mazik-Gorzelańczyk** - Prezes Fundacji Kształcenia Zawodowego i Międzykulturowego „Faveo” we Wrocławiu, trener w Międzynarodowym Domu Spotkań Młodzieży Mikuszewo, znawca polsko-niemieckiej wymiany młodzieży oraz Pani Anna Maria Dubaniewicz - absolwentka kulturoznawstwa oraz psychologii.

Konkurs fotograficzny

"Europa na Górnym Śląsku"

1 czerwca - 15 listopada 2011 roku

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej zorganizował konkurs fotograficzny "Europa na Górnym Śląsku", do udziału w którym została zaproszona młodzież gimnazjalną oraz ponadgimnazjalną (14-19 lat) z województw śląskiego oraz opolskiego. Celem konkursu było przedstawienie w interesujący sposób przemian zachodzących na Górnym Śląsku po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Zadanie konkursowe obejmowało przygotowanie 3 zdjęć opatrzonych komentarzami. Zdjęcia stanowiły odpowiedź na jeden z poniższych tematów:

1. Jak zmieniło się Twoje miasto w Unii Europejskiej?
2. W jaki sposób zmieniło się życie mieszkańców Górnego Śląska?
3. Nowy wymiar kulturowej różnorodności Górnego Śląska

Specjalnie powołane Jury wyłoniło zwycięzców, na których czekały cenne nagrody - wśród nich m.in. wysokiej klasy aparat fotograficzny, torby na sprzęt fotograficzny, albumy na zdjęcia oraz indywidualne zajęcia z zawodowym fotografikiem. Najlepsze prace ukazały się w kalendarzu Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej na rok 2012. W konkursie wzięło udział 26 osób. 30 listopada 2011r. specjalnie powołane Jury w składzie: **Prof. Jakub Byrczek** (Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego Uniwersytetu Śląskiego), **Arkadiusz Ławrywianiec** (Policealna Szkoła

Fotograficzna w Katowicach, laureat "BZWBK Press Foto 2009), **Rafał Bartek** (Dyrektor Generalny Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej) wyłoniło zwycięzców: 1 miejsce zajął **Szymon Florek**, przed **Angeliką Juszcak** oraz **Karoliną Szala**. Wyróżnienia otrzymali: Marcelina Salamon oraz Agata Stańczyk. Najlepsze prace ukazały się w kalendarzu Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej na rok 2012.

Obszar III

Popularyzowanie wielokulturowego dziedzictwa Górnego Śląska w myśl motto „Bez znajomości historii regionu nie można odpowiedzialnie kształtować jego przyszłości i wzmacniać wzajemnej akceptacji i integracji różnych grup społecznych oraz identyfikacji mieszkańców z ich regionem”

Historia lokalna na przykładzie wybranych powiatów, miast i gmin marzec - grudzień 2011 r.

Gmina Chrzastowice, Prószków, Gogolin, Głuchołazy, Prudnik, Leśnica, Grodków i Niemodlin, powiat Olesno i Tarnowskie Góry oraz Wrocław i Szemrowice

Projekt Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej miał za zadanie przeciwdziałać myśleniu w kategoriach wrogości, które odcisnęło się głębokim piętnem w świadomości ludzi. Społeczeństwu polskiemu, a w szczególności społecznościom zamieszkującym dawne tereny niemieckie, prezentowany był krytyczny i kompleksowy obraz przeszłości, uwzględniający przede wszystkim kulturową różnorodność Śląska.

Projekt był realizowany w okresie od marca do końca grudnia 2011 r., na terenie trzech województw: opolskiego, śląskiego oraz dolnośląskiego i składał się z kilku zadań. Podstawowym elementem realizacji projektu był cykl wykładów, podczas których wygłaszano referaty, którym następnie towarzyszyła dyskusja. W ramach projektu mieszkańcy nierzadko po raz pierwszy mieli okazję wypowiedzieć się na temat wydarzeń, których sami byli uczestnikami lub też znali je z przekazów rodzinnych. Spotkania cieszyły się również dużym zainteresowaniem ze strony młodzieży. Świadczy to o tym, że chęć poznania własnych korzeni i historii swojej małej ojczyzny, stanowi w świadomości młodego pokolenia ważny aspekt w zakresie ich samorozwoju.

W roku 2011 prelekcje odbywały się na terenie gmin i powiatów, które już od dłuższego czasu realizują projekt. „Historię lokalną...” rozpoczęli również nowi partnerzy, jak gmina Prószków i Prudnik. Odbyło się łącznie 61 spotkań, z których największą ilość zrealizowano w powiecie oleskim, tarnogórskim oraz w gminie Prudnik i Niemodlin.

Tematy spotkań obejmowały historię, tradycję, dziedzictwo kulturowe, jak również elementy krajoznawcze danego regionu. Przykładowe tematy wykładów w 2011 roku to: Powstania Śląskie i plebiscyt w ówczesnej karykaturze polskiej i niemieckiej, Opowieści prudnickich cmentarzy, Pierwsi proboszczowie Parafii Chrzastowice, Górnośląscy poeci - poezja śląsko, polsko i niemieckojęzyczna, Śladami gogolińskich Żydów, Stan wojenny w Oleśnie, Badanie miejskich obiektów monumentalnych w procesie ich rewaloryzacji na przykładzie Ratusza i Bramy Lewińskiej, Odkrycie malowideł ściennych w niemodlińskim kościele parafialnym w świetle dziejów świątyni, Historia najstarszych schronisk turystycznych w okolicach Głuchołaz, Dzieje Pożarnictwa na Górnym Śląsku do 1945 roku, Historia Śląska oraz historia śląskiej sztuki - najważniejsze informacje

Kolejnym, już tradycyjnym działaniem w ramach „Historii lokalnej...” jest organizacja konkursów. Pierwszy organizowany był przez Gminę Grodków oraz Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną w Grodkowie nt.: „Z przeszłości i teraźniejszości Miasta i Gminy Grodków”.

Konkurs odbywał się w dwóch kategoriach, mianowicie dla klas IV szkoły podstawowej oraz dla uczniów gimnazjum. W pierwszej kategorii w konkursie udział wzięły dwuosobowe drużyny ze szkół podstawowych wraz z opiekunami z terenu Gminy Grodków. Konkurs poprzedziły lekcje biblioteczne przeprowadzane w bibliotece w Grodkowie i filiach: Gnojnej, Kolnicy, Jędrzejowie i Kopicach. Uczestnicy wykazywali się wiedzą o historii, zabytkach i czasach współczesnych Grodkowa. Konkurs odbywał się w trzech etapach: 1. Etap szkolny, 2. Etap gminny - polegający na indywidualnym pisaniu testu oraz 3. Etap gminny – praca drużynowa : rozwiązywanie krzyżówki, kolorowanie herbu i flagi , zadanie logiczne. W ramach drugiej kategorii w konkursie uczestniczyli uczniowie Gimnazjum Publicznego Nr 1 i Nr 2 w Grodkowie oraz GP w Jędrzejowie. Konkurs gminny składał się z dwóch etapów: testu indywidualnego oraz pracy w grupach. Na zakończenie konkursu wszyscy uczestnicy otrzymali dyplomy oraz nagrody książkowe.

W powiecie oleskim również zrealizowany został w ramach „Historii lokalnej” już po raz trzynasty konkurs wiedzy o powiecie oleskim ,którego organizatorem było Starostwo Powiatowe w Oleśnie. Szczegóły przebiegu konkursu zawarte zostały w regulaminie ustalonym przez Powiatową Komisję Konkursową. Finał XIII Konkursu odbył się 8 kwietnia 2011 r. w Zespole Szkół w Oleśnie. Celem organizowanych w ramach projektu konkursów, jest zachęcenie młodych ludzi do „spotkania” z przeszłością, tradycją i kulturą regionu, w którym żyją. Forma konkursów ma za zadanie zaciekawienie młodzieży tematyką regionalną i animowanie ich do samodzielnego zdobywania wiedzy oraz odkrywania ciekawych i tajemniczych aspektów dziedzictwa kulturowego ich małej ojczyzny, a ponadto budowanie poczucia przynależności i tożsamości regionalnej.

Cenną inicjatywą w ramach „Historii lokalnej”, która już od lat jest nieodzownym elementem projektu, jest realizacja wycieczek historyczno-krajoznawczych. Służą one poznawaniu w ciekawy i aktywny sposób zakątków swego regionu. Cieszy niezmiernie fakt, iż obok Gminy Grodków, która już tradycyjnie organizuje wycieczkę dla uczestników konkursu nt. „Z przeszłości i teraźniejszości Miasta i Gminy Grodków” i ich opiekunów, również lokalni koordynatorzy z Głuchołaz, Chrzastowic, Prószkowa i Gogolina podjęli trud zaplanowania i przeprowadzenia w roku 2011 wycieczek historyczno-krajoznawczych. Trasa wycieczki zorganizowanej przez Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną w Grodkowie obejmowała Grodków, Jędrzejów, Sulisław, Baków, Kolnicę, Wierzbnik i Głębocko i prowadziła „Śladami pałaców Gminy Grodków”. Wycieczka nt. „Z przeszłości osadnictwa i rozwoju miejscowości w dolinie Białej Głuchołaskiej” zorganizowana została przez Urząd Gminy w Głuchołazach i odbyła się 16 czerwca 2011 r. Udział w wycieczce w składzie 43 osób, wzięli przedstawiciele Uniwersytetu III wieku i Towarzystwa Przyjaciół Głuchołaz. Gminna Biblioteka Publiczna w Chrzastowicach zorganizowała rowerową wycieczkę historyczno-krajoznawczą. Trasa przejazdu prowadziła od Chrzastowic przez Dębską Kuźnię do Srebrnych Źródeł z zakończeniem w Dańcu. Zgodnie z ustalonym harmonogramem uczestnicy (36 osób) zwiedzali w Dębskiej Kuźni Izbę Muzealno-Kolekcjonerską pana Jerzego Szwugra, w której zgromadzona jest kolekcja muszli, przedmiotów z porcelany, zegarów, mebli mieszczan, zabawek i przedmiotów codziennego użytku domostw chłopskich. Stowarzyszenie Szerokie Horyzonty z Prószkowa oraz Gmina Prószków zorganizowała wycieczkę historyczno-krajoznawczą do Jesenika pod hasłem „Vincez Priessnitz - pionier wodolecznictwa, w 160 rocznicę śmierci”. Odbyła się ona 10 września 2011, a udział w niej wzięły 33 osoby

Gmina Gogolin była organizatorem ostatniej wycieczki historyczno-krajoznawczej, która odbyła się w ramach projektu :Historia lokalna” w dniu 14 grudnia 2011 r. Wycieczce towarzyszyło hasło

„Śladami rodu Madelung”. Uczestnikami wycieczki były osoby z terenu Gminy Gogolin; przeważającą grupę stanowili członkowie Akademii Trzeciego Wieku, działającej na terenie Gminy. Wycieczka została poświęcona historii zakrzowskiej rodziny Madelung – rodziny ziemian i przemysłowców, którzy tworzyli podwaliny przemysłu wapienniczego na Ziemi Gogolińskiej.

W ramach projektu odbyło się również 100 spotkanie z cyklu Historia Lokalna w powiecie oleskim. Było ono swego rodzaju podsumowaniem dotychczasowej realizacji projektu w regionie Olesna i ze względu na to miało wyjątkowo uroczysty charakter. 100 – spotkanie „Historii lokalnej w powiecie oleskim” odbyło się 30 marca 2011 r. w Miejskim Domu Kultury w Oleśnie. Obok Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej i Starostwa Powiatowego w Oleśnie jako głównych inicjatorów, do organizacji obchodów przyłączyło się wielu dalszych partnerów, a mianowicie: Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim, Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia w Oleśnie, Młodzieżowe Studium Muzyki Rozrywkowej w Oleśnie, Restauracja i Hotel Alexandra w Oleśnie, Kluczborsko – Oleska Lokalna Organizacja Turystyczna, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Oleśnie, Pałac Pawłowice. Patronat Honorowy nad uroczystością objął natomiast Marszałek Województwa Opolskiego, pan **Józef Sebesta**. W spotkaniu uczestniczyło około 200 osób. Obecni byli przedstawiciele gminnych, powiatowych i wojewódzkich władz samorządowych, członkowie koła miłośników historii lokalnej oraz przedstawiciele mediów. Spotkanie otworzył i powitał przybyłych gości Starosta Oleski, pan **Jan Kus**, który szczególnie serdecznie przywitał przybyłych gości. Obecni wysłuchali również prelekcji nt. „Józef Elsner (1769 – 1854) – nie tylko nauczyciel Fryderyka Chopina”, pana **prof. Remigiusz Pośpiech**, na co dzień pracownika Uniwersytetu Wrocławskiego i Uniwersytetu Opolskiego. Wystąpienie to uświetniły swoim występem nauczycielki z Państwowej Szkoły Muzycznej I Stopnia w Oleśnie, które wykonały utwory muzyczne z repertuaru Józefa Elsnera.

Po części oficjalnej nastąpiła jubileuszowa część artystyczna - koncert Kwintetu Śląskich Kameralistów – zespołu założonego przez liderów Śląskiej Orkiestry Kameralnej. Kwintet wykonał utwory klasyczne i współczesne w nowych aranżacjach, dostosowane do charakteru cyklu „Historia lokalna”. Równocześnie główny aranżer Zespołu – Pan **Dariusz Zboch** każdy wykonany utwór poprzedził jego krótką historią.

Działaniem w ramach projektu było również współfinansowanie sesji popularno-naukowej oraz publikacji pokonferencyjnej nt. „Wybitni wrocławianie z wielokulturowej historii miasta”, organizowanej przez Niemieckie Towarzystwo Kulturalno-Społeczne we Wrocławiu.

Celem konferencji było pogłębienie wiedzy jej uczestników o korzeniach wielokulturowego dziedzictwa Wrocławia, które na przestrzeni wieków tworzyli Polacy, Niemcy, Czesi, Żydzi, jak też inne narodowości żyjące dawniej i dziś we Wrocławiu. Uczestnicy sesji otrzymali informacje na temat wybitnych postaci świata kultury, nauki, polityki, związanych z Wrocławiem, przez co zyskali poczucie zamieszkiwania wyjątkowego regionu, a w dalszej kolejności poczucie przynależności i zakorzenienia w swoim mieście i regionie.

Wydanie publikacji pokonferencyjnej nt.: „Wybitni Wrocławianie z wielokulturowej historii miasta” jest już tradycyjnie uwieńczeniem tego rodzaju sesji popularno-naukowej. To już trzecia publikacja pokonferencyjna z tego cyklu, która pomaga utrwalić informacje, przekazywane na konferencji. Publikacja posłuży nie tylko popularyzacji wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego Wrocławia, będącego nieodzownym elementem historii Śląska, ale również ma ona cel edukacyjny, gdyż jej czytelnicy mają możliwość odkrywania przeszłości i teraźniejszości Wrocławia przez pryzmat wybitnych postaci, kształtujących na przestrzeni wieków życie społeczne i kulturowe miasta.

„Archiwum Historii Mówionej-projekt młodzieżowy polegający na tworzeniu portalu internetowego, na którym znajdzie się archiwum historii mówionej mniejszości niemieckiej w Polsce-kontynuacja projektu z 2009 r.

Celem projektu „Archiwum Historii Mówionej 2011” było podniesienie świadomości historycznej wśród młodzieży mniejszości niemieckiej a także wzbogacenie archiwum historii mówionej w postaci strony internetowej: www.e-historie.pl, która istnieje od I edycji projektu, od 2009 r.

III edycja projekt przebiegała w terminie: marzec-grudzień 2011 r., i polegała na rekrutacji młodych ludzi (z województwa opolskiego i z województwa śląskiego) z szeregów mniejszości niemieckiej i jej otoczenia, którzy wyposażeni w sprzęt do rejestracji audio i video przeprowadzili wywiady z członkami starszego pokolenia mieszkańców Śląska.

Poszerzona strona internetowa z wywiadami jest swego rodzaju muzeum historii mówionej, historii regionu Górnego Śląska, zamieszkiwanego przez najbardziej liczną grupę Niemców w Polsce.

Oprócz rejestracji wydarzeń ważnych dla historii mniejszości niemieckiej w Polsce również ważnym jest aspekt edukacyjny młodych ludzi, którzy przeprowadzali wywiady poprzez to chociażby przyczyniali się do redagowania strony internetowej. W roku 2011 szkolenia odbywały się w woj. opolskim (w Opolu) w terminach: 17-18 sierpnia oraz 9-10 września 2011 r.

Projekt składał się z 3 elementów: rekrutacji i szkolenia uczestników, rejestracji wywiadów ze świadkami historii oraz z opracowaniu portalu internetowego z nagraniami uczestników. Po zakończeniu etapu przeprowadzania wywiadów ze świadkami historii oraz obróbki technicznej nagranych materiałów, jak również umieszczenia wywiadów na portalu internetowym poświęconym temu projektowi. Uczestnicy projektu w dniach 21-23 października br., udali się w podróż studyjną do Berlina. Najważniejszym punktem programu podróży było spotkanie młodych dziennikarzy projektu z **dr Christophem Begnerem**, Pełnomocnikiem Rządu Republiki Federalnej Niemiec ds. Wysiedleńców i Mniejszości Narodowych. Minister podkreślał jak cenne jest przekazywanie tożsamości kulturowej młodemu pokoleniu, poprzez praktyczne i właściwe podejście do dwujęzyczności polsko- niemieckiej w życiu rodzinnym i oświatowym. 13 grudnia 2011 r. odbyła się konferencja podsumowująca projektu „Archiwum Historii Mówionej”. Gośćmi konferencji byli: **Ryszard Galla**, Poseł na Sejm z ramienia Mniejszości Niemieckiej, **Bernard Gaida**, Przewodniczący Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno - Kulturalnych w Polsce, **dr Bernard Linek** z Instytutu Śląskiego w Opolu, **Sebastian Rosenbaum**, z Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach **dr Adriana Dawid**, z Uniwersytetu Opolskiego, oraz "Świadkowie Czasu" **Arcybiskup Alfons Nossol** i **Rudolf Urban** jeden z założycieli Mniejszości Niemieckiej. III edycja projekt przebiegała w terminie: maj-październik 2010 r. i polegała na rekrutacji młodych ludzi 30 (z województwa opolskiego i z województwa śląskiego) z szeregów mniejszości niemieckiej, którzy wyposażeni w sprzęt do rejestracji audio i video przeprowadzili wywiady z członkami starszego pokolenia mieszkańców Śląska.

Novum, które zostało wprowadzone w projekcie w 2011 roku, było wydanie broszury nt. „Ocalone słowa, ocalone dziedzictwo regionu”, która promuje ideę tej formy edukacji młodego pokolenia i przez to może stać się cennym narzędziem pomocniczym dla nauczycieli historii, czy wiedzy

o społeczeństwie, z drugiej zaś jest formą podsumowania dotychczasowych edycji Archiwum Historii Mówionej.

Konferencja pt.: "Niemcy w Polsce. 20 lat po traktatach polsko-niemieckich. Stan i perspektywy".

3-4 czerwca 2011r., Góra Św. Anny

Organizatorami przedsięwzięcia był Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce oraz Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej. Konferencja połączona została z Pielgrzymką Mniejszości Narodowych i Etnicznych Diecezji Opolskiej w dniu 5 czerwca 2011. Uczestnikami oraz referentami konferencji byli członkowie mniejszości niemieckiej z całej Polski, przedstawiciele środowiska naukowego, świata polityki oraz mediów. Dzięki konferencji obecni mieli możliwość poszerzenia swojej wiedzy na temat sytuacji Niemców w Polsce. Zamierzonym celem naszej konferencji było przedstawienie całościowego obrazu Niemców w Polsce: w przeszłości, aktualnie, a także nakreślenie wyzwań i planów na przyszłość. Omówione zostały trudności, z jakimi zmagali się Niemcy w Polsce po II Wojnie Światowej, a w szczególności w czasach PRL, ich walka w obronie języka, niemieckiej kultury i tożsamości. Obecnie Mniejszość Niemiecka w Polsce posiada szeroko sięgające prawa, dzięki wprowadzonej w 2005 roku Ustawie o Mniejszościach Narodowych i Etnicznych. Problemy związane są jednak z wykorzystywaniem jej zapisów, a co za tym idzie wprowadzaniem w życie tych praw. Stale prowadzony dialog i współpraca pomiędzy mniejszością i większością, przyczyniają się jednak do budowania wzajemnego zrozumienia i akceptacji. Podczas konferencji prelegenci zaznaczali, iż obecność mniejszości niemieckiej w Polsce jest ogromny bogactwem pod względem kulturowym i historycznym, ale również gospodarczym i rozwojowym. Podkreślano wsparcie MN dla działalności charytatywnej, jej rzetelność polityczną oraz duże korzyści ekonomiczne, jakie przynosi istnienie mniejszości niemieckiej w Polsce, a szczególnie na terenie Górnego Śląska, gdzie jest ona najliczniejsza. Ze względu na obecność przedstawicieli mniejszości niemieckiej z całej Polski, konferencja była okazją do wymiany doświadczeń, podsumowania dotychczasowej działalności oraz omówienia planów na przyszłość. Wyzwaniem na przyszłość dla mniejszości niemieckiej jest m.in. stworzenie młodej elity intelektualnej, która będzie z zapałem i zaangażowaniem kontynuować dzieło rozpoczęte przez liderów MN 20 lat temu. Swoją obecnością na konferencji w dniu 4 czerwca 2011 zaszczylił organizatorów Ambasador RFN, jego ekscelencja **Rüdiger von Fritsch**. Podczas drugiego dnia konferencji odczytany został również; przez wieloletniego posła do Bundestagu Helmuta Sauer (Salzgitter), Przewodniczącego Federalnego Stowarzyszenia Wschodnio- i Środkowonemieckiego OMV i Rzecznika Wypędzonych i Wyszędleńców w Zarządzie Federalnym CDU, list gratulacyjny Kanclerz **Angeli Merkel** dla mniejszości niemieckiej. W pielgrzymce mniejszości narodowych w dniu 5 czerwca 2011 wzięła natomiast udział **Minister Tomasz Siemoniak** -Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

**„Wokół dawnej polsko-niemieckiej granicy” -
prezentacja wystawy "Na granicy. Rzecz o czasach, ludziach i miejscach" w szkole,
wycieczka szlakiem dawnej polsko-niemieckiej granicy Górnego Śląska
oraz warsztaty dla uczniów**

5 grudnia 2011 r., Siemonia

13 grudnia 2011 r., Bytom

Celem projektu było przeprowadzenie dwóch **wycieczek szlakiem dawnej polsko-niemieckiej granicy na Górnym Śląsku** w oparciu o wystawę Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej pt. „*Na granicy. Rzecz o czasach, ludziach i miejscach*”, która była prezentowana cały tydzień w Publicznym Gimnazjum im. Marszałka J. Piłsudskiego w Siemoni oraz Gimnazjum nr 15 w Bytomiu. Warsztaty każdorazowo poprzedziła blisko trzygodzinna wycieczka szlakiem dawnej granicy polsko-niemieckiej na Górnym Śląsku. Trasa wycieczki prowadziła przez dawne przygraniczne miejscowości, które w latach 1922-1939 należały do niemieckiej części Górnego Śląska (Gliwice, Zabrze, Zaborze, Biskupice) oraz do części polskiej (Pawłów Kończyce, Ruda, Rudzka Kuźnica). W czasie tej krótkiej podróży przekroczono aż osiem razy granicę, która w międzywojniu dzieliła nasz region. Po drodze zaplanowanych było kilka przystanków w miejscach szczególnie kuriozalnego wytyczenia owej granicy. Podczas wycieczki opowiadano także m.in. jak wyglądała codzienność na ówczesnym polsko-niemieckim pograniczu. Poprzez wycieczkę chcieliśmy przybliżyć ten prawie całkowicie zapomniany rozdział historii górnośląskiej, kiedy to zrosnięty od stuleci, wielokulturowy region przez 17 lat musiał funkcjonować w ramach dwóch organizmów państwowych. Uczestnictwo w wycieczce było swoistą *podróżą w czasie* – przeniesiono się w lata 20. i 30. po to, aby wyobrazić sobie, co taki podział regionu mógł także na co dzień oznaczać dla żyjących wówczas Górnoszlązaków. Następnie odbyły się warsztaty dla uczniów, które pomogły opracować przeżycia i rezultaty wycieczki. Warsztaty dla trzydziestoosobowej grupy uczniów poprowadziła profesjonalna trenerka, Magdalena Mazik-Gorzelańczyk (prezes Fundacji Kształcenia Zawodowego i Międzykulturowego we Wrocławiu, wieloletnia trenerka w Międzynarodowym Domu Spotkań Młodzieży w Mikuszewie, specjalistka w tematyce polsko-niemieckich wymian młodzieży).

HAUSbesuche – spotkania DOMowe.

Polska i niemiecka kultura w dialogu

29 marca 2011 roku – Adam Krzemiński

8 czerwca 2011 roku – Matthias Kneip

15 września 2011 roku – Thomas Urban

13 października 2011 roku – Piotr Buras

28 października 2011 roku – Andrzej Klamt

29 listopada 2011 roku – Marek Krajewski

Organizowany z powodzeniem od 2009 roku cykl "HAUSbesuche - spotkania DOMowe" ma na celu przybliżenie szerokiemu gronu odbiorców tematyki wspólnej, polsko-niemieckiej historii Górnego Śląska oraz prezentację dokonań w przestrzeni kultury i sztuki zarówno niemieckiej jak i polskiej, jak również inspirowanie uczestników do zastanowienia się nad swoją tożsamością oraz prześledzenia obecnego rozwoju kulturalnego w Niemczech. Referenci zapraszani do udziału w projekcie to niemieccy twórcy kultury, którzy urodzili się w Polsce lub odwrotnie.

Gościem pierwszego tegorocznego spotkania z cyklu był **Adam Krzemiński**, dziennikarz, publicysta. Studiował germanistykę w Warszawie i Lipsku. Od 1973 r. jest publicystą tygodnika "Polityka". Współpracuje także z prasą niemiecką, m.in. z "Die Zeit", "Die Welt" i "Die Tageszeitung". Głównym przedmiotem rozmowy moderowanej przez Igę Herok, wiceprzewodniczącą Stowarzyszenia Wieża Krakowska, oraz Krzysztofa Karwata, dziennikarza i publicysty, była najnowsza publikacja Adama Krzemińskiego pt.: "Lekcje dialogu. Mowy, eseje i wywiady". Zamysłem książki jest pokazanie pewnego układu współrzędnych, historycznych punktów orientacyjnych, oraz zagruntowanie tła zainteresowań autora, spotkań z sąsiadami, odczytywania odmiennych kodów kulturowych i religijnych, i wreszcie przeznaczonych do publikacji rozmów, a więc dialogów publicznych, zarówno w formie wywiadów, jak i polemik prasowych. Wydawnictwo można było nabyć odpłatnie podczas spotkania.

Gościem specjalnym czerwcowego spotkania był **Matthias Kneip**. Urodzony w 1969 roku w Regensburgu pisarz studiował germanistykę, slawistykę wschodnią oraz politologię. Napisał pracę doktorską nt. politycznej roli języka niemieckiego na Górnym Śląsku w latach 1921-1999. Był lektorem języka niemieckiego i literatury niemieckiej na Uniwersytecie Opolskim, dzisiaj pracuje jako referent ds. Polski w Niemieckim Instytucie Spraw Polskich w Darmstadt. W 2009 roku ukazała się jego książka pt.: "Polenreise", przedstawiająca wrażenia autora z podróży po Polsce i tworząca mozaikę kraju. Ponadto autor podczas moderowanego spotkania zaprezentował gościom swoje liczne wiersze, zwracając uwagę na grę słów, liczne zbieżności w języku polskim i niemieckim, a tym samym na wyzwania dla tłumacza literatury pięknej. Wskazywał również na ciekawostki, które obserwuje podczas swoich pobytów w Polsce i które próbuje zinterpretować w błyskotliwy i tym samym niesłychanie zajmujący sposób.

Gościem trzeciego spotkania w ramach cyklu "HAUSbesuche – spotkania DOMowe" w 2011 roku był **Thomas Urban**, dziennikarz, pisarz i długoletni korespondent "Süddeutsche Zeitung" w Warszawie. Thomas Urban w swojej książce pt.: "Schwarze Adler, weiße Adler. Deutsche und polnische Fußballer im Räderwerk der Politik" (w wolnym tłumaczeniu: "Biały Orzeł, Czarny Orzeł: niemieccy i polscy piłkarze w trybach polityki") przedstawia piłkarzy, których zawile losy ukazywane są często w polsko- niemieckim kontekście. W sumiennie opracowanej książce pokazany jest między innymi wpływ wojny na przebieg życia polskich i niemieckich piłkarzy. W zajmujący sposób Thomas Urban przedstawia, jak polityka obydwu krajów wpłynęła na piłkę nożną. Spogląda też w teraźniejszość, kiedy pokrewieństwo piłki nożnej między dwoma krajami można znaleźć w reprezentacji Niemiec: dwie gwiazdy Mirosław Klose i Lukas Podolski urodziły się bowiem w Polsce. Podczas mistrzostw Europy w piłce nożnej będą oni rywalizować z Polską dla niemieckiej reprezentacji. Zgromadzona publiczność zadawała naszemu gościowi wiele pytań, na które on chętnie i rzetelnie odpowiadał.

Piotr Buras, publicysta "Gazety Wyborczej", jest ekspertem w sprawach niemieckich i tegorocznym Laureatem Nagrody Jabłonowskiego za popularyzację wiedzy o Niemczech w Polsce, absolwent Instytutu Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego, do czerwca 2006 roku pracował w Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy Brandta Uniwersytetu Wrocławskiego, wcześniej w Instytucie Studiów Politycznych PAN oraz Institute for German Studies Uniwersytetu w Birmingham, został gościem czwartego spotkania z cyklu „HAUSbesuche – spotkania DOMowe” 13 października 2011 r. w Gliwicach.. Piotr Buras opublikował m.in. książkę pt. "Pamięć wypędzonych. Grass, Beneš i środkowoeuropejskie rozrachunki" (Warszawa 2003), "Dokąd prowadzi niemiecka droga? Polityka zagraniczna Niemiec 2001-2004" (Wrocław 2005) oraz "Polens Weg. Von der Wende bis zum EU-Beitritt" (Stuttgart 2005). Piotr Buras mieszka i pracuje w Berlinie.

Gościem kolejnego spotkania w ramach cyklu "HAUSbesuche – spotkania DOMowe" był **Andrzej Klamt**, reżyser filmowy urodzony w 1964 roku w Bytomiu, w wieku 15 lat wyjechał do Niemiec.

Podczas spotkania odbył się pokaz filmu dokumentalnego pt.: "Podzielona klasa" wraz z dyskusją z reżyserem. Film "Podzielona klasa" podejmuje niełatwy i dotychczas w kinematografii marginalnie przedstawiany temat emigracji oraz wysiedlenia Górnoślązaków do Niemiec. Byli uczniowie podzielonej klasy odzwierciedlają losy setki tysięcy uchodźców i wysiedleńców z Polski. Film stawia te życiorysy w kontraście do tych ludzi, którzy Polski nie opuścili i żyją tu do dziś. Czym one się różnią i jakie postawy reprezentują wychowankowie podzielonej bytomskiej klasy? Czy istnieją głębokie rowy, czy istnieją różnice, czy może zbieżności? Film podejmuje wiele kwestii i wątków polsko-niemieckich, o których dotychczas tak otwarcie jeszcze nie mówiono.

Gościem ostatniego spotkania w 2011 roku w ramach cyklu "HAUSbesuche – spotkania DOMowe" był **Marek Krajewski**, filolog klasyczny, napisał pracę doktorską nt.: "Prozodia greckich zapożyczeń u Plauta". W latach 1995 do 2006 pracował jako wykładowca na Uniwersytecie Wrocławskim, od roku 2007 jest pisarzem zawodowym. Moderowane spotkanie dotyczyło kryminałów o Breslau powstałych w latach 1999-2009. Głównym bohaterem powieści jest kryminolog Eberhard Mock, ucieleśniający elementy makabryczne oraz groteskowe, co umożliwia fascynujące zetknięcie się z upadłym już miastem Breslau. Na serię wydawaną od 1999 roku składa się dotychczas sześć tomów: "Śmierć w Breslau", "Koniec świata w Breslau", "Widma w mieście Breslau", "Festung Breslau", "Dżuma w Breslau" oraz "Głowa Minotaura". W roku 2006 Marek Krajewski otrzymał "Paszport Polityki" za cykl powieściowy o Eberhardzie Mocku z Breslau. W 2008 r. otrzymał nagrodę redakcji "Gazety Wyborczej" we Wrocławiu nazywającej go Ambasadorem Wrocławia. Jego książki zostały przetłumaczone w 11 językach.

Kraków-Berlin-XPRS
Interwencje teatralne w pociągu EC Wawel
na trasie Katowice-Kędzierzyn Koźle
11 czerwca 2011 r.
Akcja teatralna na dworcu PKP Gliwice

W dniu 11 czerwca 2011 r. na trasie pociągu EC Wawel, łączącego codziennie miasta Kraków i Berlin, odbyło się przedsięwzięcie pt. "Kraków-Berlin-XPRS", stanowiące interwencje teatralne w pociągu oraz na dworcach i w miejscach, przez które pociąg przejeżdża. Głównymi organizatorami projektu byli: Dom Norymberski w Krakowie, Narodowy Stary Teatr w Krakowie oraz Teatr im. Maksima Gorkiego w Berlinie. Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej będący lokalnym partnerem chciał poprzez swój udział w tym międzynarodowym wydarzeniu podjąć próbę zmierzenia się z polsko-niemiecką historią, dotyczącą miejsc, które pociąg mija na swojej trasie.

Międzynarodowa trasa pociągu EC Wawel wielokrotnie powiązana była z wydarzeniami historycznymi, o których podróżujący często nie mają pojęcia. M.in. przecina ona dawną polsko-niemiecką granicę, która dzieliła Górny Śląsk w okresie od 1922 do 1939 roku. W ramach podróży "Kraków-Berlin-XPRS" chcieliśmy upamiętnić ten, jakże ważny dla naszego regionu, okres historyczny występem celnika, który w pociągu na trasie Katowice-Kędzierzyn Koźle przedstawił podróżującym realia przemieszczania się po Górnym Śląsku 20-lecia międzywojennego.

Na samym dworcu PKP Gliwice na peronie nr 4 o godz. 9.50 odbyła się akcja teatralna upamiętniająca historyczne znaczenie naszego miasta dla całej Europy. Chłopcy-gazeciarze rozpowszechniali wiadomość o tzw. Prowokacji Gliwickiej, czyli o napadzie niemieckich żołnierzy na Radiostację Gliwicką w dniu 31 sierpnia 1939 roku, który stanowił punkt wyjściowy dla rozpoczęcia drugiej wojny światowej. W pociągu z kolei miało miejsce przedstawienie fragmentów

powieści pt.: **"Pierwsza polka"**, wielkiego gliwickiego pisarza Horsta Bienka. Scenki wyreżyserowane były przez **Dariusza Jezierskiego** i przedstawione przez aktorów gliwickiego Teatru Nowej Sztuki.

Warsztaty
"Życie i twórczość Horsta Bienka"
18 lutego 2011 r.
w Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych w Tychach

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej wraz z Partnerami zorganizował warsztaty dla przyszłych nauczycieli. Zajęcia zostały przeprowadzone w odniesieniu do twórczości Horsta Bienka i życiorysu samego autora, które to, naszym zdaniem, mogły stać się źródłem inspiracji i wielu ciekawych pomysłów na przeprowadzenie projektów edukacyjnych dla młodzieży. Osoba Horsta Bienka odegrała - i wciąż odgrywa - bowiem ważną rolę w dyskursie i pojednaniu polsko-niemieckim. Warsztaty były okazją do wspólnej polsko-niemieckiej refleksji i popularyzacji kulturowego dziedzictwa tak samych Gliwic, jak i całego Górnego Śląska, a więc tematu, któremu Horst Bienek poświęcił znaczną część swojej twórczości. Warsztaty poprowadził: p. **Janusz Berdzik** i p. **Olgiert Neyman** - edukatorzy, profesjonalni trenerzy.

Stanisław Bieniasz. Śląski los.
(promocja książki K. Karwata)
21 lutego 2011 r.
w Teatrze Rozrywki w Chorzowie

W lutym 2011 roku minęło 10 lat od śmierci zabrzańskiego dramaturga, prozaika, publicysty i reżysera. Przypomnieliśmy tą niebanalną postać i jego dzieło. Bieniasz dążył do odrodzenia tożsamości górnośląskiej. Działał na rzecz pojednania polsko-niemieckiego. Był na tym polu pionierem. Napisał kilkanaście utworów scenicznych, wystawianych m.in. w Katowicach, Zabrze, Sosnowcu i Koszalinie. Pięć jego sztuk zrealizował Teatr Telewizji. Wydał sześć zbiorów opowiadań i powieści. Na krótko przed stanem wojennym wyjechał do Niemiec, współpracując z Radiem Wolna Europa oraz redakcją polską Deutschlandfunk. Po 13 latach wrócił do rodzinnego Zabrze, włączając się także w życie społeczne regionu.

Pokazane zostały obszernie fragmenty dwóch widowisk: "Urlopu zdrowotnego" i legendarnego "Starego portfela", który z powodów politycznych przez prawie 10 lat nie mógł dotrzeć do widza. Wystąpili śląscy aktorzy: **Jerzy Kuczera**, **Andrzej Kowalczyk** i **Wojciech Stolorz**. Twórczość publicystyczną Bieniasza komentował dr **Jan F. Lewandowski**. Wieczór zakończyła promocja książki **Krzysztofa Karwata** zatytułowanej "Stanisław Bieniasz. Śląski los".

Spotkanie z cyklu pt.: "Górny Śląsk - świat najmniejszy"
Mistrzowie dawnej fotografii. Max Steckel.
26 września 2011 r., Teatr Rozrywki w Chorzowie

Tematem spotkania była historia górnośląskiej fotografii artystycznej oraz społecznej **Maxa Steckla**. Projekt odbył się w ramach cyklu spotkań organizowanych przez Teatr Rozrywki w Chorzowie pt.: "Górny Śląsk - świat najmniejszy", który " ma m.in. na celu przybliżyć wspólną historię polsko-niemiecką Górnego Śląska oraz promować osiągnięcia regionu w zakresie sztuki i kultury. Przygotowano prezentację ponad 300 prac Steckla, m.in. z jego najgłośniejszego cyklu górniczego, zatytułowanego "Czarne diamenty". Fotograf sławę zdobył jeszcze przed I wojną światową, gdy mieszkał w Królewskiej Hucie (Chorzowie), pracując w atelier przy dzisiejszej ulicy Wolności, a później Sobieskiego. Swe pracownie, eksperymentując i konstruując lampy błyskowe z magnezją, zakładał w wielu miastach regionu, m.in. w Katowicach, Siemianowicach, Zabrze i Gliwicach. Max Steckel, zdeklarowany Niemiec, mimo wszystko po roku 1922 przez wiele lat mieszkał i pracował w Polsce. Jego prace reprezentują wielorodność rzeczywistości polityczno-społecznych regionu. **Krzysztof Karwat**, dziennikarz i publicysta licznych książek nt. Górnego Śląska był gospodarzem wieczoru, a gośćmi spotkania byli: **Piotr Hnatyszyn**, historyk z Muzeum Miejskiego w Zabrze, oraz **Arkadiusz Gola** fotoreporter "Dziennika Zachodniego".

Z Górnego Śląska do Fabryki Snów.
Wybitni niemieccy filmowcy i aktorzy z regionu
12 filmów x 12 filmowców x 12 miesięcy x 3 górnośląskie miasta
Gliwice - Katowice - Opole

W ramach projektu "Z Górnego Śląska do Fabryki Snów. Wybitni niemieccy filmowcy i aktorzy z regionu", odbył się cykl pokazów filmowych, w którego centrum stali reżyserzy, scenarzyści, operatorzy, kompozytorzy muzyki filmowej i aktorzy - wszyscy urodzeni na Górnym Śląsku. Projekt miał na celu przybliżenie tego mniej znanego, czy może po prostu nieuświadomianego i nieczęsto dyskutowanego rozdziału historii regionu, a także historii kina niemieckiego, kiedy za lub przed kamerą stały osoby pochodzące z górnośląskich miejscowości, i które stanowią teraz część kulturowego dziedzictwa tego niezwykłego regionu. Proponowane pokazy były także dobrą okazją do poznania losów regionu i jego wielokulturowego bogactwa przez pryzmat biografii, historii urodzonych tu osób. Projekt został poszerzony o fachowe wprowadzenie do każdego z seansów, które służyło równocześnie popularyzacji i prezentacji szerokiemu gronu odbiorców dorobku kina niemieckiego - i to tego sięgającego początków XX wieku i dobranej według specyficznego klucza, którym jest górnośląskie pochodzenie twórców i aktorów. Pochodzący z Chorzowa zdobywca Oscara **Günther Rittau**, nagrodzony dwoma Oskarami kompozytor muzyki filmowej **Franz Waxman** z Królewskiej Huty, urodzony w Opolu scenarzysta i reżyser filmowy **Jan Fethke**, czy znany także jako „piewca Gliwic”, pisarz, reżyser a także i aktor Horst Bienek to tylko niektórzy z najslawniejszych artystów filmowych pochodzących z Górnego Śląska, którzy odegrali znaczącą rolę w kinie niemieckim, a nierzadko i światowym. Na cały projekt składało się **36 pokazów filmowych** - po 3 pokazy raz w miesiącu w kinach w Gliwicach, Katowicach oraz Opolu, na które łącznie przybyło ok. 1000 osób.

Wykład prof. dr hab. Michaela Wolffsohna
pt. "Żydzi i chrześcijanie - niekonwencjonalnie"
12 maja 2011 r., w Opolu

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, wraz z Fundacją Konrada Adenaura w Polsce oraz Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego zorganizowali wykład gościnny **prof. Michaela Wolffsohna**, niemieckiego historyka i publicysty, posiadającego niezwykle życiorys oraz przebieg kariery naukowej, pt.: "Żydzi i chrześcijanie - niekonwencjonalnie", Prof. Wolffsohn w swoim wykładzie w Opolu odniósł się do kwestii teologicznych animozji żydowsko-chrześcijańskich. Po wygłoszeniu wykładu Żydzi i chrześcijanie - niekonwencjonalnie prof. dr hab. Michael Wolffsohn zabrał głos w dyskusji panelowej z **ks. prof. Stanisławem Rabiejem**, Dziekanem Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego oraz **ks. prof. Józefem Urbanem**, misjologiem z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. W dyskusji panelowej brał udział również **Stephan Raaabe**, Dyrektor Fundacji Konrada Adenauera w Polsce, całość moderował **Rafał Bartek**, Dyrektor Generalny Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej. W dyskusji pojawiła się analogia między dialogiem międzyreligijnym a Górnym Śląskiem. Śląsk, bowiem, to region, w którym pokojowa koegzystencja jest szczególnie ważna.

"Albert Schweitzer. Jego idea etyki a dzisiejsza rzeczywistość"
warsztaty-wykłady-dyskusja
25 maja 2011 r., Gliwice

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej wraz z Ewangelickim Towarzystwem Edukacyjnym w Gliwicach oraz Towarzystwem im. Alberta Schweitzera zorganizowali jednodniową konferencję, której tematem przewodnim było: **"Albert Schweitzer. Jego idea etyki a dzisiejsza rzeczywistość"**. Podczas konferencji przewidziane były zajęcia warsztatowe dla młodzieży licealnej pt.: „Ekologia i Tolerancja. Czy to moja sprawa?”, przedpołudniowa otwarta sesja wykładowa pt.: Albert Schweitzer. Ekologia i Tolerancja oraz popołudniowa dyskusja panelowa „Albert Schweitzer. Jego idea etyki a dzisiejsza rzeczywistość”, skupiająca się na kwestiach etycznych. Moderatorem dyskusji był dr Bogusław Steller, gośćmi zaś: **Kurt Heimann**, Towarzystwo A. Schweitzera w Dreźnie, **Ks. Konrad Glombik**, dr hab. nauk teol. w zakresie teologii moralnej na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego oraz **dr Artur Pakosz**, Dyrektor Hospicjum *Miłosierdzia Bożego w Gliwicach*. Konferencja była jednym z wydarzeń składających się na Festiwal Schweitzerowski organizowany przez Szkoły ETE i Partnerów.

Spotkania dyskusyjne poświęcone Powstaniom Śląskim,
18 i 19 maja 2011 r., w Opolu.

W 2011 minęła 90. rocznica wybuchu Powstań Śląskich, które były żywym ucieleśnieniem tłących się na Górnym Śląsku od wieków, animozji narodowościowych, etnicznych i kulturowych. W Polsce ciągle brakuje całościowych teorii wyjaśniających "procesy symboliczne", z jakimi mamy do czynienia w dyskusji nad rolą Powstań Śląskich. Wynika to z faktu, że znaczenie Powstań Śląskich traktowane są jako oczywiste przez wszystkie strony dyskursu, do momentu włączenia się animozji wynikających z kwestii ideologicznych i historycznych.

Nie oznacza to jednak, aby nad tematami trudnymi i dla wielu bolesnymi spuszczać zasłonę milczenia. Chcieliśmy wspomnieć minione konflikty nie po to, by na nowo rozgrywać dawne batalie

i wzajemnie wypominać sobie błędy i winy. O wiele bardziej zależało nam na tym, by ponownie odkryć bogactwo tego wyjątkowego, dwujęzycznego, wieloetnicznego, a po I wojnie światowej także wielonarodowego regionu, nie zapominając przy tym o bolesnych doświadczeniach związanych z jego dziedzictwem.

Te właśnie cele przyświecały organizowanemu przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej i Radio Opole **spotkaniu dyskusyjnemu pt. "Gorycz czy duma? - próba obiektywnego spojrzenia na Powstania Śląskie", w dniu 18 maja 2011 r., o godz. 17.00 w Studio M Radia Opole** oraz **spotkaniu pt. "Powstania Śląskie i Plebiscyt na Górnym Śląsku - dziedzictwo i mity"** w dniu 19 maja 2011 r., w o godz. 17.00 w Centralnej Bibliotece Polsko-Niemiecka im. Eichendorffa. Nasze spotkania dyskusyjne miały przyczynić się do próby budowy obiektywnej kultury pamięci wokół Powstań Śląskich, które w ciągu mijających 90lat obrosły w mity i uprzedzenia. Budowanie kultury pamięci w każdym przypadku jest trudną i czasochłonną pracą, lecz praca ta przynosi owoce.

Spotkania moderowali: Marek Świercz, długoletni dziennikarz Radia Opole oraz Dawid Smolorz, germanista, tłumacz, autor wielu projektów z historii Górnego Śląska.

Do udziału w naszym spotkaniu w roli dyskutantów zaprosiliśmy: **dr Guido Hitze**, z Wojewódzkiego Centralnego Ośrodka Edukacji Politycznej z Nordrhein-Westfalen, **prof. dr hab. Michała Lisa** z Uniwersytetu Opolskiego, **prof. dr hab. Ryszarda Karczmarska** z Uniwersytetu Śląskiego, **Sebastiana Rosenbauma** z Instytutu Pamięci Narodowej, Delegatura w Katowicach, **dra Adriannę Dawid** i **dra Marka Białokur** z Uniwersytetu Opolskiego.

Spotkania naukowo-promocyjnym dot. dwujęzycznej (polsko-niemieckiej) mapy z graficznym przedstawieniem wyników plebiscytu z roku 1921 w poszczególnych miastach i gminach Górnego Śląska, w Opolu i Katowicach

9 grudnia 2011, Uniwersytet Opolski sala nr 231 w budynku Instytutu Historii, ul. Strzelców Bytomskich 2

12 grudnia 2011, Uniwersytet Śląski, Instytutu Historii, ul. Bankowa 11

Spotkania miały na celu poszerzenia historycznej i geograficznej wiedzy młodego pokolenia na temat tego jakże ważnego dla Górnego Śląska rozdziału historii. Mapa z przedstawionymi graficznie wynikami plebiscytu w poszczególnych miastach i gminach Górnego Śląska prezentuje ten interesujący i zarazem bardzo skomplikowany temat w dostępny i obiektywny sposób. Każdy użytkownik mapy, bez większych problemów, odnajdzie na niej czy to swoje miejsce zamieszkania, czy miejsce zamieszkania swoich przodków, którzy w latach 20. żyli na Górnym Śląsku. Jednym spojrzeniem można dowiedzieć się, na którą z opcji głosowali mieszkańcy danej miejscowości i jej okolic. Dla uczniów atrakcyjna mapa z interesującymi informacjami może stać się dodatkową motywacją do zapoznania się bliżej z tym ciekawym rozdziałem górnośląskiej historii. Gośćmi grudniowego spotkania byli autorzy mapy: **Dawid Smolorz oraz Marcin Kordecki**, autorzy wielu projektów z zakresu historii Górnego Śląska oraz pani **Adriana Dawid**, z Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego i pan **Piotr Greiner**, dyrektor Archiwum Państwowego w Katowicach, którzy nie tylko posiadają rzetelną wiedzę o samym Plebiscycie, ale w swojej pracy naukowej doszukują się odniesień dla mniejszości niemieckiej, tych dwóch ważkich historycznych wydarzeń. Moderatorem spotkań był **Krzysztof Karwat**, publicysta Dziennika Zachodniego oraz Tygodnika Powszechnego. Grupą docelową spotkań byli: przedstawiciele mniejszości niemieckiej, naukowcy (germaniści, historycy, socjologowie, politolodzy), studenci, licealiści, przedstawiciele

środowiska opiniotwórczego województwa opolskiego oraz śląskiego oraz osoby zainteresowane tematyką Powstań Śląskich i Plebiscytu na Górnym Śląsku.

"Role regionów w Europie. Jaką rolę odgrywa dziedzictwo kulturowe regionów na przykładzie wielokulturowego regionu Górnego Śląska?"

Opole, 14 listopada 2011,

Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, sala Ostrówek

Katowice, 15 listopada 2011,

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Sala Sejmowa

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Fundacja Konrada Adenauera w Polsce mieli zaszczyt zaprosić na konferencję na temat: **"Role regionów w Europie. Jaką rolę odgrywa dziedzictwo kulturowe regionów na przykładzie wielokulturowego regionu Górnego Śląska?"** połączoną z prezentacją książki pt.: **"Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura europejskiego regionu"**

Przez ostatnie kilka lat pracowaliśmy z wybitnymi historykami z Polski, Niemiec i Czech nad stworzeniem popularno-naukowej syntezy historii Górnego Śląska. Podczas konferencji pragnęliśmy przedstawić owoc wieloletniej pracy, najnowszą publikację DWPN pt.: "Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura regionu europejskiego". Nad przebiegiem prac nad publikacją i kwestią merytoryczną czuwali znawcy tematu, znamienici profesorowie ze znaczącym dorobkiem naukowym: po stronie polskiej **prof. Ryszard Kaczmarek** z Uniwersytetu Śląskiego; po stronie niemieckiej **prof. Joachim Bahlcke** z Uniwersytetu w Stuttgarcie, oraz po stronie czeskiej **prof. Dan Gawrecki** z Uniwersytetu w Opawie. "Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura europejskiego regionu" to książka koncentrująca się na europejskiej historii Górnego Śląska, w ramach której po raz pierwszy od zakończenia II wojny światowej polscy, niemieccy oraz czescy historycy podjęli próbę możliwie szerokiego opracowania spornej historii tego regionu o wielokulturowych tradycjach i powikłanych tożsamościach. Konferencja, której gośćmi byli reprezentanci każdego z trzech krajów, autorzy poszczególnych rozdziałów książki była doskonałym początkiem tej misji. W konferencji w Katowicach udział wziął również członek Zarządu Województwa Śląskiego **Jerzy Gorzelik**.

Celem pierwszej tego typu publikacji jest szczególna próba zmiany negatywnego postrzegania wielokulturowego, w tym także niemieckiego dziedzictwa Górnego Śląska, co powinno się przyczynić do wzmocnienia poczucia tożsamości regionalnej i jej dowartościowania w imię owocnej współpracy polsko-niemieckiej, jak i polsko-czeskiej. Na obie konferencje przybyło łącznie ok. 370 osób, które miały możliwość nabyć publikację, której dotyczyła konferencja.

Festiwal Śląskie Lato Muzyczne

12 sierpnia (piątek) 2011 r.,

**sala koncertowa Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego
w Katowicach**

12 sierpnia br. w sali koncertowej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach zagościła poezja urodzonego na Śląsku poety Josepha von Eichendorffa oraz muzyka niemieckiego romantyzmu. Chcąc uczcić przypadającą w tym roku 20. rocznicę podpisania *Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką*

Federalną Niemiec. Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej współorganizował katowicki koncert w ramach Festiwalu **Śląskie Lato Muzyczne, którego inicjatorami byli:** Towarzystwo Międzynarodowych Kursów Muzycznych w Głucholazach oraz prof. Tomasz Tomaszewski Dyrektor Artystyczny Festiwalu. 17 czerwca 1991 roku zjednoczone Niemcy i niepodległa Polska podpisały Traktat o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy, ustanawiając tym samym koniec jednej a zarazem początek nowej ery w stosunkach obu krajów. Zakończył się okres, w którym kwestie zasadnicze między obydwoma narodami były sporne, a postawiono na nowych podstawach ramy daleko idącej i intensywnej współpracy. Dopiero dziś w miarę upływu czasu historyczny wymiar traktatu staje się coraz bardziej oczywisty. Jak powiedział w czasie swojej przemowy Rafał Bartek, Dyrektor Generalny Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej: "Dziś Traktat figuruje jako przykład w samym sercu Europy, przykład dla wzajemnego zrozumienia pomiędzy obydwoma krajami. "Najlepszym dowodem na to, jak wielkie znaczenie miał Traktat dla mieszkańców Górnego Śląska jest postać urodzonego w Łubowicach poety Josepha von Eichendorffa, którego wiersze stanowiły inspirację dla wybitnych kompozytorów epoki, takich jak: Robert Schumann, Johannes Brahms, Hugo Wolf i wielu innych. Wiersze pisane przez Eichendorffa trafiały do serc ludu śląskiego i wracały po latach jako wspaniałe pieśni ludowe. Podczas koncertu pieśni do poezji śląskiego romantyka wykonywała sopranistka Jacqueline Wagner, solistka Deutsche Oper w Berlinie. Akompaniowała jej na fortepianie Elena Nogaeva, pianistka znana z koncertów w całej Europie. Polskie przekłady wierszy recytował aktor Waldemar Kotas. Gościem specjalnym Festiwalu był Sekretarz Stanu w Niemieckim Ministerstwie Obrony **Thomas Kossendey**. **Patronat honorowy** nad koncertem objął **Piotr Uzoek**, Prezydent Miasta Katowice.

**Górny Śląsk w czterech odsłonach: literacko, filmowo, historycznie oraz plebiscytowo.
Warsztaty dla nauczycieli i studentów dotyczące niemieckojęzycznych, śląskich pisarzy,
filmowców, górnośląskiej historii oraz plebiscytu z 1921 roku.**

Region Górnego Śląska oraz jego dziedzictwo jest ważnym elementem w ogólnym programie nauczania. Aby młody człowiek mógł ukształtować swoją osobowość oraz tolerancję w stosunku do innych kultur i społeczeństwa, należy mu uświadomić związek z dziedzictwem własnego regionu. Duża odpowiedzialność spoczywa na szkole, która stara się przekazać młodej generacji wiedzę zarówno na temat tradycji i zwyczajów, jak i znajomość regionalnej historii. Celem projektu, zorganizowanego wraz Goethe Institut w Krakowie, było przeprowadzenie warsztatów dla nauczycieli i przyszłych pedagogów z województwa śląskiego, dotyczących przygotowania kreatywnych zajęć z dziećmi i młodzieżą. W centrum projektu stało merytoryczne i dydaktyczne przygotowanie nauczyciela do pracy z dziećmi i młodzieżą w obrębie historii lokalnej ojczyzny, kulturowej różnorodności i idących za tym konsekwencji, które wynikają z życia w bogatym kulturowo regionie. W ramach projektu zaplanowano przeprowadzenie cyklu 4 jednodniowych warsztatów w języku polskim w siedzibie Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach oraz w Centralnej Bibliotece Polsko-Niemieckiej Caritas im. Josepha von Eichendorffa w Opolu. Prowadzącymi byli wybitni znawcy tematu: **prof. zw. dr hab. Andrzej Gwóźdź**, Kierownik Zakładu Filmoznawstwa i Wiedzy o Mediach Uniwersytetu Śląskiego, **dr Lech Krzyżanowski**, Zakład Historii Najnowszej Uniwersytetu Śląskiego, **dr Małgorzata Wysdak**, Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Opolu, Prezes Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Stowarzyszenia PRO LIBERIS SILESIAE w Raszowej oraz **Dawid Smolorz**, germanista, autor licznych projektów i wydawnictw z zakresu historii i kultury Górnego Śląska oraz stosunków polsko-niemieckich. W obu cyklach warsztatów wzięło udział 29 osób.

**Polsko-niemieckie spotkania filmowe
Deutsch-Polnische Filmbegegnungen**

**Pokaz filmu "Ein weites Feld" ("Rozległe pole")
w reżyserii Gerburg Rohde-Dahl**

17 października 2011 r., Gliwice

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej wraz z Fundacją Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Fundacją Konrada Adenauera zorganizowali pokaz filmu **"Ein weites Feld"** ("Rozległe pole") wraz z dyskusją z reżyserką **Geburg Rhode-Dahl**, Gliwicki seans był jednym ze spotkań z reżyserką, które odbywają się w październiku 2011 r. w wybranych szkołach i instytucjach kulturalnych w jedenastu wybranych miastach w Polsce. Godzinny, wielokrotnie nagradzany film pt. "Ein weites Feld" ("Rozległe pole") w reżyserii p. Gerburg Rohde-Dahl w niekonwencjonalny sposób, na dwóch poziomach narracji zajmuje się podejściem społeczeństwa niemieckiego do historii nazizmu i okupacji w Polsce. Z jednej strony obserwujemy postępującą budowę pomnika Holocaustu w Berlinie i słuchamy niezwykle ciekawych, spontanicznych, refleksyjnych i kontrowersyjnych komentarzy przygodnych przechodniów, robotników, a także architekta i innych osób publicznych. Z drugiej strony widz konfrontuje się ze szczerą i bezkompromisową refleksją Gerburg Rohde-Dahl nad jej niemiecką tożsamością i kształtowaniem się własnej świadomości politycznej w kontekście historycznych i rodzinnych doświadczeń okresu 1939-1945. Ojciec autorki filmu był członkiem NSDAP, urzędnikiem w okupowanej Gdyni, do której docierały wiadomości o obozie w Stutthofie. Pani Rohde-Dahl spędziła w Gdyni kilka lat wczesnego dzieciństwa, wspominając je jako "szczęśliwe". Rozmowy ze starszą siostrą to próba swoistego rozrachunku z postacią ojca i z własną postawą. Osobiste komentarze autorki są wyrazem wewnętrznych dylematów, pozostawiają otwarte pytania i skłaniają - także widza - do dalszych refleksji. Moderatorem spotkania był **dr Lech Krzyżanowski**, Instytut Historii, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Śląski.

Obszar IV

Rozwijanie stosunków polsko-niemieckich i dialogu interkulturowego między mniejszością niemiecką i innymi mniejszościami narodowymi i etnicznymi a większością polską

Wizyta u Kanclerza dr Helmuta Kohla w związku z przekazaniem nagrody "Złote Mosty Dialogu 2010" w ramach Plebiscytu Mosty Dialogu 2010

Kanclerz dr Helmut Kohl otrzymał 18 października 2011 r., z rąk delegacji Kapituły Plebiscytu Mosty Dialogu 2010 nagrodę specjalną **"Złote Mosty Dialogu 2010"** za jego wybitne zasługi dla polsko-niemieckiego pojednania. Laudację wygłosił Arcybiskup **prof. Alfons Nossol**, Biskup Diecezji Opolskiej od 1977 do 2009 roku, wieloletni przyjaciel Kanclerza. Nakreślił czas urzędowania Kanclerza poczynając od jego działalności młodzieżowej jako współzałożyciela Junge Union (organizacja młodzieżowa partii CDU/CSU) w Nadernii-Palatynacie, przez czasy pełnienia funkcji Prezydenta Kraju Związkowego, po powołanie na funkcję Kanclerza Federalnego. Przy czym Nossol podkreślił, iż "zjednoczenie Niemiec" było "punktem kulminacyjnym i ukoronowaniem jego polityki". Nawiązując do tego Arcybiskup Nossol przypomniał także Mszę Pojednania w Krzyżowej w listopadzie 1989 roku, w której sam miał zaszczyt uczestniczyć. W jego odczuciu msza miała podobnie silną symboliczną wymowę jak uściśnięcie dłoni Helmuta Kohla i François

Mitterranda w roku 1984 nad grobami w Verdun. W swoim przemówieniu Marszałek **Józef Sebesta** podkreślił także w imieniu Posła Galli, że zasługi Helmuta Kohla dla Opola pozostaną na zawsze w pamięci. Słowa skierowanymi do Helmuta Kohla: "wielcy politycy sprawdzają się w czasach wielkich przełomów, a lata 1989/90 były takimi czasami" Sebesta przypomniał, podobnie jak Nossol wcześniej, Mszę Pojednania w Krzyżowej. Kanclerz wyraził swoją radość za, jak to określił, tak wysokie odznaczenie. Oświadczył, iż przyjmuje odznaczenie z wielką przyjemnością. Podkreślił, iż zwłaszcza pamiętając burzliwą wspólną historię Niemców i Polaków, ta polska nagroda jest dla niego szczególnym odznaczeniem, bowiem nie jest czymś oczywistym. Kanclerz podkreślił, iż jest "naturalnie poruszony słowami mojego przyjaciela Alfonsa Nossola", ale także przede wszystkim poruszony słowami Marszałka. Europa potrzebuje dziś więcej ludzi, którzy w ten sposób, z takim nastawieniem, jak on, Marszałek Województwa Opolskiego, podkreślają znaczenie Europy, którzy w taki sposób jak on z sercem mówią o naszej przyszłości oraz o Europie. Kanclerz Kohl podziękował także na wystosowane zaproszenie do Opola zapewnił, iż "chętnie przyjedzie". Na koniec rozmowy delegacja dyskutowała intensywnie z Helmutem Kohlem o sytuacji regionu opolskiego oraz o sytuacji silnie reprezentowanej w tym regionie grupy mniejszości niemieckiej. Kanclerz Kohl napomniął, iż Europa w aktualnej sytuacji wykazać się musi zdolnością do działania oraz przejąć odpowiedzialność za świat jako całość. Ambasador Prawda uzupełniając powiedział, iż "Polska doznała wiele solidarności ze strony Europy. Polska znacznie się zmieniła dzięki członkostwu w Unii Europejskiej. Także stosunki polsko-niemieckie zasadniczo się zmieniły. W tym wszystkim miał Pan udział, szanowny Panie Kanclerzu, bardzo duży udział. Znaczy to dla mnie wiele, że mogę to tu i dziś Panu powiedzieć, w trakcie polskiego przewodnictwa w Radzie Europy".

Nagroda specjalna "Złote Mosty Dialogu 2010" została przyznana w ubiegłym roku przez kapitułę **Helmutowi Kohlowi** oraz pierwszemu demokratycznie wybranemu premierowi Polski, **Tadeuszowi Mazowieckiemu** (1989 bis 1990). Nagroda przyznawana jest za wybitne osobiste zaangażowanie w polsko-niemieckie pojednanie. Nagroda specjalna "Złote Mosty Dialogu" przyznawana jest w ramach nagrody "**Mosty Dialogu**" za wyjątkowe zasługi w zachowaniu kulturalnego dziedzictwa Śląska. Nagroda "Mosty Dialogu" oraz nagroda specjalna zostały w roku 2010 po raz pierwszy przyznane przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego. Helmut Kohl oraz Tadeusz Mazowiecki należą do pierwszych odznaczonych. Nagroda ta ma zachować od zapomnienia historię Śląska Opolskiego i równocześnie promować wielokulturowy region oraz jego otwarte i przyjazne społeczeństwo.

Obok Ambasadora **dr Marka Prawdy** oraz Arcybiskupa **Alfonsa Nossola** w skład delegacji wchodził: **Józef Sebesta**, Marszałek Województwa Opolskiego, Współprzewodniczący Kapituły, **Ryszard Galla**, Poseł na Sejm RP z ramienia Mniejszości Niemieckiej, Współprzewodniczący Kapituły, **Bernard Gaida**, Przewodniczący ZNSSK w Polsce, **Norbert Rasch**, Przewodniczący Zarządu TSKNu na Śląsku Opolskim, **Rafał Bartek**, Dyrektor Generalny DWPN, **Krzysztof Zyzik**, Redaktor Naczelny NTO oraz **dr Przemysław Lebzuch**, Kierownik Opolskiego Biura Gospodarczego w Niemczech .

Działalność młodzieży w strukturach mniejszości niemieckiej w Polsce - Warsztaty strategiczne w dniach 28 - 30 stycznia 2011, w Suchym Borze / Derschau.

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej realizował od kilku lat projekty, które skierowane są w szczególności do młodzieży Mniejszości Niemieckiej. Celem tych projektów było przygotowanie młodzieży do przejęcia aktywnej roli społeczno-politycznej w regionie. Podczas spotkania, którego tematem było: **"Działalność młodzieży w strukturach Mniejszości Niemieckiej w Polsce. Dokąd zamierzamy? - Warsztaty strategiczne"** została wypracowana jasną strategię związaną z podziałem zadań i pracą młodzieży w strukturach MN w Polsce. Z przedstawicielami młodzieży MN, a także z przedstawicielami najważniejszych organizacji MN został ustalony zakres pracy i wyznaczono cel w obszarze pracy młodzieży w przyszłości. Celem warsztatu było również zacieśnienie współpracy pomiędzy młodzieżą a instytucjami MN w Polsce. Spotkanie miało charakter warsztatów strategicznych - rozpoczęto od analizy problemów a zakończeniem były propozycje ich rozwiązania i wypracowanie planów współpracy na przyszłość.

"Dać głos mniejszości!"

Gra symulacyjna

4-6 lutego 2011 roku

**Górnośląskie Centrum Kultury i Spotkań im. Eichendorffa
w Łubowicach**

Uczestnicy gry wcielili się w przypisane im role, biorąc tym samym udział w symulacji procesów systemu demokratycznego. **Podczas gry chodziło o to, aby przy pomocy danej roli wstawić się w obronie swoich politycznych i społecznych interesów oraz by zbliżyć się do osiągnięcia zadanego sobie celu dzięki dyskusji, negocjacjom i znajdowaniu kompromisów.** Role pozostawiły "aktorom" swobodę w tworzeniu osobowości ich postaci tak, aby mogli działać w sposób indywidualny, podejmując własne decyzje w przestrzeni fikcyjno-realnej. Proces nauczania jest tak samo ważny, jak sama zabawa. Sytuacja konfliktowa w grze bliska była rzeczywistości, a scenariusz do niej stworzony został przez **Holgera Michaela Arndt** i **Alexandra Burka** z "CIVIC - Instytucja Kształcenia Międzynarodowego" w oparciu o prawdziwe społeczne, historyczne i prawne uwarunkowania ramowe funkcjonowania mniejszości niemieckiej w Polsce. Oddaje on realistyczne sytuacje, które mogłyby zdarzyć się we wspólnym funkcjonowaniu polskiej większości i niemieckiej mniejszości. Gra symulacyjna skierowana była do **wszystkich młodych osób w wieku od 16 do 35 lat**, zainteresowanych polityką, przestrzenią społeczną i prawami mniejszości, oraz chcących zapoznać się z procesami podejmowania społecznych i politycznych decyzji.

Szósta edycja Polsko-Niemieckiej Akademii Dziennikarskiej pt.:

"Dziennikarz 3.0 - polskie i niemieckie dziennikarstwo w dobie nowych mediów"

19 - 23 września 2011 r. Gliwice-Tycho-Opole

VI edycja Polsko-Niemieckiej Akademii Dziennikarskiej to **pięciodniowe warsztaty i seminaria** skierowane do studentek i studentów dziennikarstwa oraz kierunków pokrewnych, a także wszystkich tych, których interesuje świat mediów oraz rola polsko-niemieckiej współpracy na rzecz przyszłości wielokulturowej Europy. Do udziału w Akademii Dziennikarskiej zostało zaproszonych 20 osób z Polski i z Niemiec. Zostały one wybrane spośród kilkudziesięciu chętnych, którzy nadesłali swoje prace nt.: **"Dziennikarz 3.0 - polskie i niemieckie dziennikarstwo w dobie**

nowych mediów". W ramach Akademii Dziennikarskiej część programu realizowana była w redakcjach gazet, studiach radiowych i telewizyjnych żywo obecnych na medialnej scenie.

Akademii podzielono na dwie części:

- pierwsza - Dziennikarskie ABC - odbyła się głównie w gliwickiej siedzibie Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, gdzie uczestniczki i uczestnicy Akademii wzięli udział w cyklu wykładów i warsztatów poświęconych tajnikom pracy dziennikarza, kreowaniu przekazu medialnego dotyczącego tematyki europejskiej oraz roli polskiego i niemieckiego dziennikarstwa w dobie nowych mediów. Uczestniczki i uczestnicy Akademii spotkali się również z przedstawicielami mediów i korespondentami zagranicznymi, min. z: Kamilem Durczokiem, Redaktorem Naczelnym „Faktów” w TVN, Karlem Marciniak – ZDF Maisz oraz Wojciechem Pacula – Polskie Radio Katowice.
- druga część - Dziennikarstwo w praktyce - to praktyczna część Akademii, podczas której uczestniczki i uczestnicy odwiedzili redakcje na Górnym Śląsku, min.: Gazeta Wyborcza w Tychach, Radio Opole w Opolu

Spotkanie młodych ludzi zafascynowanych dziennikarską rzeczywistością były okazją do niecodziennego spojrzenia na świat mediów "od kuchni". Referaty wybitnych wykładowców polskich uczelni przeplatane były wypowiedziami znanych polskich i niemieckich dziennikarzy. Podczas pięciodniowych warsztatów uczestnicy mieli okazję zdobyć wiedzę dotyczącą profesjonalnego wykonywania zawodu dziennikarza oraz przyjrzeć się bliżej stosunkom polsko-niemieckim w kontekście europejskim i kwestiom ukazywania i kształtowania ich obrazu przez media. Przybliżyliśmy tajniki zawodu dziennikarza - zawodu, który jest pasją, sposobem życia czy nawet powołaniem do szczególnej postawy wobec otaczającej rzeczywistości świata polityki, nauki, kultury oraz odbędą się wizyty w redakcjach gazet, studiach radiowych i telewizyjnych - we wszystkich tych miejscach na medialnej mapie Śląska, którym nieobce są zagadnienia związane z polsko-niemieckimi stosunkami.

XVI Seminarium Śląskim nt.:

"Śląskie identyfikacje. Pamięć kulturowa - bogactwo czy źródło konfliktów?"

5 - 9 października 2011r., Kamień Śląski

W dniach 5 - 9 października 2011 na zamku w Kamieniu Śląskim odbyło się XVI. Seminarium Śląskie nt. „Śląskie identyfikacje. Pamięć kulturowa – bogactwo czy źródło konfliktów?”. Program seminarium przewidywał szereg wykładów i dyskusji panelowych. Struktura seminarium zamykała się w czterech zakresach tematycznych: pierwszy dzień był pod znakiem „identyfikacji odziedziczonych – rodziny, otoczenia, narodowości. „Każdy Niemiec w Polsce nosi w sobie tożsamość dwu- lub wielowymiarową“, jak zauważył Bernard Gaida, przewodniczący zarządu Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce. Centralne miejsce zajmuje w Mniejszości Niemieckiej kwestia własnej tożsamości. Decydujący staje się powrót do źródeł. „Jedynie ci, którzy mają silną tożsamość, mogą być otwarci “ konstatuje dr hab. Andrzej Czaja, Biskup diecezji opolskiej w swym wykładzie inauguracyjnym. Rozpatrywał on specyfikę tożsamości śląskiej w świetle własnych doświadczeń. Nicola Remig poświęciła swe wystąpienie kwestii, na ile język i kultura naszych rodziców determinuje nasz obraz historii, nasze wspomnienia, naszą percepcję. Na przykładzie „Domu Śląskiego“ w Königswinter opisała transfer specyfiki niemiecko-śląskiej. Prof. dr hab. Jolanta Tambor opowiedziała się za potrzebą istnienia tożsamości

regionalnej w kontekście ostatniego spisu powszechnego, który wywołał debatę o tożsamości. W czasie spisu powszechnego 2011 wielu respondentów deklaroowało tożsamość podwójną (polsko-śląską) lub określało się jako Ślązacy. Markus Bauer, Dyrektor Muzeum Śląskiego w Görlitz przedstawił sposób prezentacji kultury i historii Śląska w muzeach polskich i niemieckich w okresie po drugiej wojnie światowej. W programie wieczornym zaproponowano uczestnikom seminarium spotkanie autorskie z Dawidem Smolorzem i Michałem Kordeckim. Obaj są autorami książki „Górny Śląsk. 20 historii z XX wieku”. Publiczność miała okazję zapoznać się bliżej z książką i jej treścią. Myśl przewodnia czwartku, 5 października 2011 brzmiała „kształtowane identyfikacje”. Drugi dzień obrad otworzyła dr Adrianna Dawid z Uniwersytetu Opolskiego, wracając do czasów plebiscytu i powstań na Górnym Śląsku na początku XX. w. Tematem centralnym stała się ochrona zabytków i dziedzictwo kulturowe. Prof. Paul Zalewski reprezentujący Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą prezentując temat znaczenia polityki ochrony zabytków podkreślił: „bez kształcenia nie ma kultury, bez kultury nie ma kształcenia.” Dr Peter Schabe opierając się na projektach darowizn Fundacji Polsko-Niemieckiej w Görlitz omówił strategię ochrony zabytków kultury i sztuki na Śląski. Andrzej Kubik, dolnośląski wojewódzki konserwator zabytków sięgnął po temat ochrony zabytków i przedstawił postawy mieszkańców Dolnego Śląska w zakresie zachowania niemieckiego dziedzictwa kulturowego kreśląc obraz popadających w ruinę licznych zamków, pałaców i rezydencji znajdujących się w rękach prywatnych. Prof. Adam Suchoński z Uniwersytetu Opolskiego wykazał w swym wykładzie prezentując obraz Śląska w niemieckich podręcznikach szkolnych, że Śląsk wprawdzie pojawia się w licznych podręcznikach na całym świecie, jednak w każdym z państw traktowany jest odmiennie. W ramach programu wieczornego emerytowany ordynariusz opolski Ksiądz Arcybiskup prof. Alfons Nossol, otrzymał najwyższe wyróżnienie Ziomkostwa Śląskiego, Dolnośląskiego i Górnośląskiego, tak zwaną Odznakę Śląską („Schlesienschild“) za zasługi na rzecz Śląska, żyjącym tam Ślązaków i relacji polsko-niemieckich. Po uroczystym wręczeniu nagrody miał miejsce koncert muzyki barokowej w sali balowej zamku. Pani Gleazner-Sun, która przygotowała koncert, wprowadziła wpierw słuchaczy w epokę baroku. Przed każdym utworem wykonywanym przez nią na szpince w akompaniamencie pani Marii Ołdak grającej na skrzypcach, słuchacze mogli dowiedzieć się okoliczności powstania danej kompozycji. Piątek, 7 października 2011 poświęcony był „Identyfikacjom religijnym”. Na wstępie dr Maciej Borkowski z Instytutu Śląskiego w Opolu zreferował temat dziedzictwa żydowskiego na Górnym Śląsku. Na przykładzie Śląska Opolskiego uwidocznili wielokulturowe dziedzictwo na Śląsku. Ks. dr Piotr Górecki z fundacji „Silesia pro Europa“ poświęcił swoje wystąpienie wpływowi Kościoła Katolickiego na historię i rozwój Śląska poczynając od średniowiecza aż po dzień dzisiejszy. Ks. dr Hubert Kowol mówił o wpływie wiary na tworzenie tożsamości. Relacjonował on poszczególne sytuacje życiowe, które uformowały jego tożsamość i kształtując jego niepowtarzalną osobowość duchową. Oprócz wykładów zaoferowano uczestnikom program wieczorny: "Rozmowy o Europie. Polacy w Niemczech, Niemcy w Polsce – wspólnie w Europie. Sobota, dnia 8 października 2011, przebiegała pod znakiem „pielęgnacji identyfikacji“ – osobowość, decyzje, dojrzałość, odwaga cywilna. Na początku zaprezentowano pamięć kulturową ziem ojczystych Górnego Śląska późnych przesiedleńców w Niemczech po 1945. Temat zreferował mgr inż. Damian Spielvogel z „Ziomkostwa Ślązaków“. Matrin Cichon z Kolegium Języków Obcych w Opolu przybliżył zagadnienie obecności śląskiego dziedzictwa kulturowego w zajęciach szkolnych i na uniwersytecie, a Marcin Wiatr z Instytutu Międzynarodowych Badań nad Podręcznikami im. Georga Eckerta w Brunzshwiku przedstawił wyniki swoich prac. Kwestię gwary śląskiej w komunikacji poddał pod dyskusję dr Gerhard Schiller z Stowarzyszenia Pielęgnowania Sztuki i Kultury Śląskiej (Verein für Pflege schlesischer Kunst und Kultur). Wieczorem odbył się w kościele parafialnym w Kamieniu Śląskim koncert muzyki organowej. Pan Koziolek i Pan Niestrój dali wspaniały koncert. Pani Glezner-Sun zadbała o słowo

wprowadzenia na temat wykonywanych dzieł muzyki organowej. W niedzielę zakończono Seminarium Śląskie podróżą do Nysy. Grupa miała sposobność zwiedzenia najważniejszych instytucji w Nysie. Na koniec uczestnicy seminarium udali się na cmentarz, na którym spoczywa Joseph von Eichendorff. Konferencja przedstawiła istotne związki zachodzące pomiędzy tożsamością a pamięcią kulturową. Poszczególne relacje po części prezentujące tożsamość poszczególnych uczestników rekrutujących się z wielu dziedzin uzmysłowiły wielowymiarowość tejże tematyki, która wielokrotnie skłaniała do dyskusji. Jedno jest pewne, pamięć kulturowa może być potraktowana tylko wtedy jako wzbogacenie, jeżeli w subiektywnym ujęciu będzie jako walor w odniesieniu osobistym. W obradach seminarium wzięło udział ok. 80 osób.

VI Edycja projektu "Kuźnia Młodych Liderów"

Projekt "**Kuźnia Młodych Liderów**" organizowany we współpracy z Fundacją Konrada Adenauera skierowany był do młodzieży mniejszości niemieckiej w wieku od 18 do 30 lat. Na projekt składał się **cykl dwudniowych spotkań seminaryjnych oraz warsztatowych** w okresie od kwietnia do października 2011 r. z udziałem ekspertów, polityków, liderów mniejszości niemieckiej, podczas których młodzież poznała m.in. historię Mniejszości Niemieckiej i stosunków polsko-niemieckich, zasady funkcjonowania systemu demokratycznego i społeczeństwa obywatelskiego, działalność Mniejszości Niemieckiej w Polsce, zasady funkcjonowania Unii Europejskiej, zdobyła umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej, współpracy w zespole, wystąpień publicznych, zarządzania organizacjami pozarządowymi i projektami realizowanymi przez tego typu instytucje. Tematyka spotkań obejmowała następujące zagadnienia: „Sztuka współdziałania i współpracy w zespole”, „Sztuka współdziałania i współpracy”, „Polskie i międzynarodowe ustawodawstwo dotyczące Mniejszości Narodowych i etnicznych”, „Wystąpienia publiczne”, „Działalność społeczno-kulturalna Mniejszości Niemieckiej w Polsce. **Zakończeniem projektu była podróż studyjna do Mniejszości Niemieckiej mieszkającej na Węgrzech i w Rumunii.** Liczne spotkania umożliwiły uczestnikom wizyty studyjne poznanie struktur MN w obu państwach: poczynając od struktur i rodzaju organizacji MN, po szkolnictwo, ustawodawstwo względem Mniejszości oraz kwestii związanych z wyborami do Parlamentu. Szczególnie istotnym elementem dla uczestników podróży studyjnej była kwestia organizacji młodzieżowych oraz projektów, które organizują. Uczestnicy mogli się również przekonać, że MN na Węgrzech i w Rumunii korzysta z wielu przywilejów, cieszy się poparciem państwa oraz jest przez niego wspierana. Istotnym elementem dla funkcjonowania MN w obu regionach jest kwestia szkolnictwa - zarówno na Węgrzech, jak i w Rumunii znajdują się szkoły niemieckie, do których uczęszczają zarówno dzieci z mniejszości, jak i dzieci z większości. Podczas podróży studyjnej uczestnicy mieli możliwość zwiedzania takich miejsc jak Budapeszt czy Hermannstadt. Istotnym elementem podróży studyjnej było spotkanie z: rumuńskim pisarzem: **Eginald Schlattnerem**, który podzielił się z uczestnikami osobistymi przeżyciami, co do przemian związanych ze społeczeństwem niemieckim zachodzącymi w Rumunii oraz spotkanie z przedstawicielami takich organizacji jak: Haus der Ungarndeutschen/ Dom Niemców Węgierskich, Ungarndeutsches Kultur- und Informationszentrum/ Centrum Kultury i Informacji Niemców Węgierskich, Ungarndeutsches Pädagogisches Institut/ Instytut Pedagogiczny Niemców Węgierskich, Ungarndeutsches Bildungszentrum/ Centrum Oświaty Niemców Węgierskich, Demokratisches Forum der Deutschen in Hermannstadt/ Demokratyczne Forum Niemców, Deutsche Jugendorganisationen in Rumänien/ Niemieckie Organizacje Młodzieżowe w Rumunii.

Szkolenie "Wzmacniania struktur Mniejszości Niemieckiej w Polsce"
21-22 października 2011r., Strzelce Opolskie "Browar Centrum"
4-5 listopada 2011r., Gogolin, "Zajazd Karolinka"

Sprawna działalność zarządów wszystkich struktur warunkuje pomyślność ich funkcjonowania. Koniecznym jest więc umożliwienie angażującym się społecznie, aktywnym osobom udziału w szkoleniach, które pomogą im uzyskać wiedzę niezbędną do dalszej efektywnej pracy. W 2009 oraz 2010 roku Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej z dużym powodzeniem przeprowadził cykl szkoleń dla struktur mniejszości niemieckiej w Polsce. Ewaluacja zorganizowanych szkoleń udowodniła, iż istnieje potrzeba ich kontynuacji.

Spotkania, które zorganizował Dom Współpracy Polsko - Niemieckiej wraz z Związkiem Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno - Kulturalnych w Polsce i Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym Niemców na Śląsku Opolskim, poświęcone były takim zagadnieniom jak: strategia rozwoju mniejszości niemieckiej w Polsce na lata 2010-2015, rola Kół DFK w zakresie funkcjonowania Mniejszości Niemieckiej w Polsce, polityczne znaczenie Kół DFK, potrzeba politycznego angażowania się członków MN na różnych poziomach: lokalnym, regionalnym, samorządowym, formy aktywności promocji kół DFK. Ponadto uczestnicy bezpłatnego szkolenia uzyskali wiedzę z zakresu angażowania społeczności lokalnej do większej aktywności na rzecz mniejszości niemieckiej, a także podstawowe informacje z zakresu prowadzenia biura i zagadnień księgowych w organizacji. Podczas szkoleń uczestnicy mieli możliwość spotkania z liderami mniejszości niemieckiej w Polsce. W szkoleniu uczestniczyło 80 osób z województwa opolskiego i śląskiego. Wśród referentów byli min.: **Bernard Gaida**, Przewodniczący Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczna - Kulturalnych w Polsce, Norbert Rasch, Przewodniczący Zarządu TSKN na Śląsku Opolskim, **Marcin Lipka**, Przewodniczący Zarządu TSKN w województwie Śląskim, **Rafał Bartek**, Dyrektor Generalny Domu Współpracy Polsko- Niemieckiej, **Waldemar Gaida**, Wicestarosta powiatu Strzeleckiego, specjalista dwujęzyczności, **Andrzej Brzezina**, specjalista ds. statystyk i analiz.

Projekt "Różnorodność jest wartością"

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w ramach projektu *"Różnorodność jest wartością"* zaprosił nauczycieli szkół gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych na szkolenie 7 grudnia 2011 r. i 9 grudnia 2011 r., którego tematyka obejmowała aspekty wielokulturowości i tolerancji wobec odmiennego wyznania, języka, kultury oraz tradycji. W szkoleniach uczestniczyło 47 osób.

Celem projektu *"Różnorodność jest wartością"*, było propagowanie edukacji obywatelskiej opartej na otwartości, uszanowaniu prawa do odmienności i uznaniu wartości, jaką stanowi różnorodność kulturowa społeczeństwa. Projekt był w szczególności skierowany do nauczycieli: historii, wiedzy o społeczeństwie, języka niemieckiego oraz języka polskiego. Jednym z elementów szkolenia było omówienie najnowszego wydawnictwa Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, pt: *"Różnorodność jest wartością"*. Zeszyt zawiera konspekty lekcji do nauczania o wielokulturowości, jak również prezentację dwujęzycznych (polsko-niemieckich) plansz dydaktycznych. Zeszyt z konspektami lekcji oraz plansze dydaktyczne zostały nieodpłatnie przekazane uczestnikom szkolenia.

Kampania informacyjna promująca zalety dwujęzyczności „Dwa to więcej niż jeden”

W ramach kampanii realizowanej na zlecenie Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych zostało podjętych i zrealizowanych pięć działań:

1. **Spotkania eksperckie na terenie województwa opolskiego** z przedstawicielami władz gminy, nauczycielami i rodzicami należących do mniejszości niemieckiej, na których omawiane były zalety dwujęzycznego wychowania. Ponadto wyświetlany był podczas tych spotkań film na temat dwujęzycznego wychowania, który powstał specjalnie na potrzeby projektu i promuje zalety dwujęzycznego wychowania w życiu społecznym i zawodowym. Bezpośrednie spotkania z lokalnymi społecznościami to jeden z najlepszych sposobów „żywego” public relations dwujęzyczności, ta forma działań pozwalała na osobisty kontakt propagatorów dwujęzyczności z osobami mającymi często pejoratywny stosunek do nauczania języka niemieckiego dzieci i młodzieży. Celem bezpośrednich spotkań eksperckich w formie kilkogodzinnych „konsultacji społecznych” było bezpośrednie oddziaływanie na świadomość zbiorową społeczności lokalnych, w których mniejszość niemiecka funkcjonuje razem z większością polską.

Spotkania eksperckie odbyły się w siedmiu miejscowościach województwa opolskiego i śląskiego. Podczas tych spotkań ekspertami byli Pan **Waldemar Gaida**, wicestarosta Powiatu Strzeleckiego, ekspert w dziedzinie nauczania dwujęzycznego oraz **dr Małgorzata Wysdak**, Prezes Stowarzyszenia "ProLiberis Silesiae". Spotkania oscylowały wokół tematyki przedstawienia zalet dwujęzycznego wychowywania dzieci i młodzieży. Eksperci odpowiadali na nurtujące rodziców oraz wychowawców pytania dotyczące pozytywnych aspektów polsko-niemieckiej dwujęzyczności w domu rodzinnym oraz szkole.

Spotkania cieszyły się zróżnicowanym zainteresowaniem ze strony mieszkańców danych miejscowości, w których się odbywały. Średnio, podczas każdego ze spotkań brało udział 20 osób, posiadających dzieci w wieku przedszkolnym oraz szkolnym, zainteresowanych praktyką wychowywania dzieci dwujęzycznie. Ponadto w spotkaniach uczestniczyli również nauczyciele i samorządowcy z poszczególnych miejscowości.

2. **Punkt Doradczy**, w ramach, którego telefonicznie oraz elektronicznie można było zacerpnąć informacji o dwujęzycznym wychowaniu, a w szczególności o kursach i szkołach językowych, imprezach kulturalnych organizowanych w języku niemieckim w okolicy danego odbiorcy itd.

Do Punktu Doradczego zgłaszały się m.in. osoby starsze nie posiadające dostępu do Internetu, a chcące nauczyć się lub przypomnieć język niemiecki, osoby pragnące dowiedzieć się, gdzie można się nauczyć języka niemieckiego, aby w przyszłości móc wyjechać do pracy do Niemiec lub zgłębić informacje o historii Niemiec, a także osoby pragnące posłać swoje dziecko do szkoły dwujęzycznej lub szkoły, w których jest zwiększona liczba godzin języka niemieckiego.

Zadaniem „punktu konsultacyjnego” było także zebranie i opublikowanie na **utworzonej stronie internetowej www.bilingua.vdg.pl** informacji dotyczących dwujęzycznego wychowania. Na stronie uruchomiona została m.in. multimedialna mapa Polski z placówkami, realizującymi dwujęzyczne kształcenie na wszystkich poziomach biegłości językowej. Wskazane zostały m.in.

publikacje związane z dwujęzycznym wychowaniem, akty prawne dotyczące mniejszości narodowych, nauki języków obcych w szkołach, gminy z dwujęzycznymi nazwami miejscowości, jak również media i instytucje kulturalne propagujące m.in. dwujęzyczne kształcenie w Polsce.

Platforma www.bilingua.vdg.pl pełni jednocześnie rolę kompendium wiedzy, na temat rozwijających się technik i metod w procesie kształcenia dwujęzycznego. Strona, która ma pełnić rolę rzetelnego medium interaktywnego powinna w dalszym ciągu być rozbudowywana oraz uzupełniana o nowe informacje na temat niemiecko-polskiej dwujęzyczności w Polsce.

3. Konferencje popularno-naukowe w Opolu (Polsce południowej) i Olsztynie (Polsce północnej) pt.: „Język niemiecki w regionie – niewykorzystana szansa?”.

Celami konferencji było przede wszystkim zaczerpnięcie pomysłów i wymienienie się doświadczeniami w kwestii dwujęzyczności polsko-niemieckiej z przedstawicielami tych regionów Polski, w których na ślady języka niemieckiego można napotkać, i w których ten język od wielu lat z powodzeniem jest akceptowany, a tym samym spotyka się z tolerancją i otwartością społeczeństwa. Uczestnicy konferencji mieli możliwość przedyskutowania sposobów rozwiązania problemów, z którymi borykają się mniejszości narodowe i etniczne w Polsce w kontekście oświatowym, oraz zastanowienia się, czy język niemiecki w regionie jest prawidłowo wykorzystywany, przede wszystkim w życiu edukacyjnym. Do uczestnictwa w konferencji zaproszeni zostali m.in.: nauczyciele wywodzących się ze środowisk mniejszości, metodyków, praktyków nauczania języka niemieckiego, przedstawiciele mniejszości niemieckiej, oraz przedstawiciele samorządowych, aby podzielili się dotychczasowymi doświadczeniami edukacyjnymi oraz zastanowili się nad tym, czy m.in. obecny model nauczania języka mniejszości jako języka ojczystego jest funkcjonalny. Dnia 21 września 2011 r., w Olsztyńskim Urzędzie Wojewódzkim odbyła się konferencja pt. "Język niemiecki w regionie - niewykorzystana szansa?". Wśród referentów znaleźli się m.in. **dr Grzegorz Supady** z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, który w niezwykle ciekawy sposób przedstawił wymiar praktyczny funkcjonowania języka niemieckiego w przestrzeni społecznej województwa warmińsko – mazurskiego, podając liczne przykłady z teraźniejszości, jednocześnie podkreślając, iż, język niemiecki mimo swego historycznego znaczenia w tym regionie stał się językiem obcym, Wynika to często z niemożności kontynuowania na miejscu nauki w języku niemieckim na poziomie średnim czy wyższym. **Dr hab. Magdalena Olpińska-Szkiełko** z Uniwersytetu Warszawskiego natomiast w swoim wystąpieniu zwróciła uwagę na fakt, jakimi narzędziami i metodami należy stosować w pracy dydaktycznej, aby efektywnie nauczać języka niemieckiego jako ojczystego, od poziomu edukacji przedszkolnej do poziomu szkolnictwa wyższego. Następnie **Rafał Bartek**- Dyrektor Generalny DWPN przedstawił zamysł i zarys projektu ZNSSK i DWPN pt.: „Dwa to więcej niż jeden...” W dyskusji panelowej podczas konferencji wzięli udział Przewodniczący Zarządu ZNSSK w Polsce, **Bernard Gaida**, Członek Zarządu ZNSSK **Henryk Hoch**, **dr Tomasz Wicherkiewicz**, z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, **Wiktor Leyk**, Pełnomocnik Marszałka Woj. Warmińsko-Mazurskiego ds. mniejszości narodowych i etnicznych. W konferencji uczestniczyło 45 osób. Natomiast konferencja w Opolu odbyła się dnia 25 października br., w Hotelu Mercure. Wśród referentów znaleźli się m.in. **Martin Cichon** z Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych w Opolu, który nakreślił stan faktyczny i problemy w szkolnictwie związane z nauczaniem j. niemieckiego. Problemem jest także brak materiałów dydaktycznych do nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości a także trudności w pozyskaniu fachowych porad w tym zakresie. Należy się również zastanowić nad stanem kadry nauczającej w tym języku. **Waldemar Gaida**, Wicestarosta Powiatu Strzeleckiego, przedstawił aspekty prawne szkolnictwa

mniejszościowego i dwujęzycznego w Polsce. Wskazał na obowiązki dyrektorów szkół, dotyczących wprowadzenia nauki języka mniejszości oraz historii i kultury regionu, co dzieje się na dobrowolny wniosek rodziców dziecka. Gościem konferencji była również **dr Susanne Kleber**, doradca metodyczny ds. przedszkoli, której tematem była dwujęzyczność w przedszkolu. W konferencji uczestniczyło ok. 100 słuchaczy, w tym nauczyciele i przedstawiciele władz samorządowych.

4. Konkurs Literacki dla amatorów literatów oraz konkurs fotograficzny dla amatorów fotografów pt "Znaczenie polsko-niemieckiej dwujęzyczności w moim życiu"

Celem konkursu fotograficznego było pokazanie obrazów z życia mieszkańców, w których napotykają na ślady dwujęzyczności polsko-niemieckiej oraz na ślady kultury niemieckiej (niemieckojęzyczne) (np. miejsca, pomniki, tabliczki z nazwami niemieckimi lub niemiecko-polskimi). Główną intencją organizatorów było, by poprzez fotografię dostrzec, odkryć, utrwalić klimat oraz specyfikę fotografowanego przedmiotu lub miejsca. Każdy uczestnik mógł nadesłać od 1 do 10 fotografii. Celem konkursu literackiego było pokazanie obrazów z życia mieszkańców województwa opolskiego i śląskiego, w których dwujęzyczność niemiecko-polska stała się pretekstem do rozwoju osobistego czy zawodowego. W pracach literackich biorących udział w Konkursie mogły zostać zawarte różne przemyślenia na temat dwujęzyczności polsko-niemieckiej (np. czy i jak znajomość drugiego języka pomaga odbyć staż czy praktykę za granicą, znaleźć dobrą pracę lub awansować) oraz różne przemyślenia na temat kultury niemieckiej (niemieckojęzyczne), od tych z okresu przedwojennego i potem do roku 1989, aż po teraźniejszość. Forma literacka prac konkursowych była dowolna (np.: opowiadanie, wiersz, felieton, esej, komiks i inne). Konkursy przeprowadzone były w dwóch kategoriach wiekowych: 15-26 lat oraz od 27 lat. Spotkanie Jury Konkursu Fotograficznego, podczas którego członkowie Jury ocenili i wyłonili najciekawsze fotografie, odbyło się w dniu 18 listopada 2011 r. w siedzibie Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej w Opolu. Do prac Jury zaproszeni zostali: pan **dr Grzegorz Gajos** i pani **dr Aleksandra Janik** z Instytutu Sztuki Uniwersytetu Opolskiego oraz pani **dr Gabriela Jelitto-Piechulik** z Instytutu Filologii Germańskiej Uniwersytetu Opolskiego. Natomiast spotkanie Jury Konkursu Literackiego odbyło się w dniu 22 listopada br. W pracach Jury konkursu literackiego udział wzięli wybitni znawcy tematyki: pan **Krzysztof Karwat**, publicysta Dziennika Zachodniego oraz Tygodnika Powszechnego, pan **dr Daniel Pietrek**, znawca literatury, pracownik Instytutu Filologii Germańskiej Uniwersytetu Opolskiego oraz pani **mgr Joanna Szymczak**, metodolog, germanista oraz pedagog Przedszkola w Leśnicy. Finał konkursów nastąpił dnia 9 grudnia 2011 r., w progach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, gdzie odbyła się uroczysta Gala Wręczenia Nagród. Podczas gali nastąpiło ogłoszenie wyników konkursów, a laureaci obdarzeni zostali cennymi nagrodami. W konkursach łącznie udział wzięło 65 osób w obu kategoriach wiekowych. Mottem przewodnim konkursów było „odkrywanie” przez ich uczestników subiektywnego znaczenia bilingwizmu. Celem naszych konkursów było pokazanie opinii publicznej artystycznych kontekstów niemiecko-polskiej dwujęzyczności zarówno w doświadczeniach życia osobistego, zawodowego czy też społecznego uczestników. Prace literackie oscyływały wobec szeroko pojętej kultury niemieckiej, zarówno tej przedwojennej, jak i współczesnej. Prace fotograficzne ujmowały ślady obecności kultury niemieckiej i języka niemieckiego we przestrzeni publicznej. Fotografie ukazywały subiektywne pojmowanie np. polsko-niemieckich tablic jako symboli wielokulturowości i dziedzictwa wspólnotowego. W konkursie fotograficznym (w kategorii 15-26 lat) jury postanowiło przyznać: I miejsce p. Ewie Zielińskiej, studentce grafiki, za cykl zdjęć przedstawiających niemieckie napisy na starych bytomskich

budynkach; II miejsce -zespółowo- klasie III z PG w Kolonowskim, (opiekun klasy- p. Mariola Kotula), za zdjęcia obrazujące problem tożsamości ślązaka; III miejsce p. Katarzynie Ciechowskiej z Olsztyna za pojedyncze zdjęcia przedstawiające różne ujęcia nagrobków olsztyńskich cmentarzy. W tej kategorii Jury przyznało również nagrody wyróżnienia za pojedyncze zdjęcia panu Arturowi Przywara za zdjęcie pielgrzymki do Złote Hory i zdjęcie z bałwanem z tablicą dwujęzyczną miejscowości w tle, pani Wioletcie Kleemann za pięć zdjęć przedmiotów trwałych oraz pani Aleksandrze Majewskiej za cztery zdjęcia nagrobków znajdujących się na cmentarzach w okolicy Olsztyna. W kategorii wiekowej powyżej 26 lat: I miejsce zdobył Kazimierz Łukasiewicz za cykl zdjęć nagrobków; II miejsce – Janina Rożałowska-Pak za zdjęcie pt "dwie siostry, dwóch braci", natomiast III miejsce - Łukasz Brzezina za zdjęcie pt. "Trabilation" przedstawiające niemieckiego trabanta z polską rejestracją. W konkursie literackim (w kategorii 15-26 lat): I miejsce zdobyła Joanna Piech, przed Justyną Prusko oraz Darią Skórą. W kategorii wiekowej powyżej 26 lat: I miejsce - Anna Pliszewska (poezja); II miejsce – Piotr Koszyk (felieton) oraz III miejsce – Andrzej Rumuński (opowiadanie). W ramach konkursów wydany został kalendarz na rok 2012 zawierający nagrodzone w konkursie fotograficznym fotografie. Jako podsumowanie konkursów, powstała też publikacja pt: "Znaczenie polsko-niemieckiej dwujęzyczności w moim życiu", która zawiera nagrodzone w konkursie literackim teksty, jak również wybrane fotografie wykonane przez uczestników konkursu fotograficznego. Prace zawarte w niniejszej publikacji utwierdziły nas w przekonaniu, że szczególnie na terenach zamieszkałych przez mniejszość niemiecką, polsko-niemiecka dwujęzyczność odgrywa w życiu człowieka znaczącą rolę zarówno w doświadczeniach życia osobistego jak i zawodowego. Znajdujące się w naszym resume obrazy i teksty ukazują również wielokulturowość wynikającą z pozostałych na terenach Polski zamieszkałych przez ówczesnych Niemców śladów szeroko pojętej kultury niemieckiej.

Kampania informacyjno-promująca zalety dwujęzyczności (polsko-niemieckiej) pt. „Dwa to więcej niż jeden” była innowacyjnym przedsięwzięciem, dotąd nie realizowanym na taką skalę w Polsce. Z punktu widzenia DWPN trzeba dokonać prawdziwej „pracy u podstaw“ w zakresie promocji zalet i szans wynikających z dwujęzyczności, wydaje się, bowiem, że ponad 20 lat możliwości pielęgnowania języka i tożsamości kulturowej przez mniejszość niemiecką nie zostało w niektórych obszarach optymalnie wykorzystane.

Kampania informacyjno-promocyjna miała stać się zacznym długofalowego procesu uświadamiania o zaletach dwujęzyczności polsko-niemieckiej, niemiecko-polskiej, i wprowadzić ma ferment intelektualny w tym zakresie, w środowisku mniejszości niemieckiej. Dla większości polskiej zaś miała stać się pozytywnym impulsem, próbą odkłamania funkcjonujących stereotypów polsko-niemieckich, których częstym nośnikiem jest język niemiecki i jego konotacje historyczne.

Obszar V

Wybrane publikacje Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej przygotowane i wydane w roku 2010

Dodruk publikacji pt.: "Niemcy w Polsce. Artykuły z polskiej i niemieckiej prasy z lat 1989-2010"

Przegląd prasy oraz wybór artykułów, którego dokonał Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej na potrzeby dwujęzycznej, polsko-niemieckiej publikacji **"Niemcy w Polsce. Artykuły z polskiej i niemieckiej prasy z lat 1989-2010"**, ma na celu pokazanie istnienia mniejszości niemieckiej w Polsce z perspektywy czasu. Artykuły zamieszczone w publikacji mają z jednej strony uzmysłowić

czytelnikowi, jak sytuacja mniejszości w Polsce przez ostatnie 20 lat się zmieniała, a z drugiej strony, jak odbierano to, co się wówczas działo. Zaletą takiego przeglądu jest fakt, że nie mamy tutaj do czynienia z czymś, co zostało stworzone aktualnie, lecz z tekstami, które powstawały w danym okresie, a co za tym idzie, są poniekąd "obciążone" percepcją tamtego czasu. Dodatkowym atutem publikacji jest fakt, iż artykuły zostały wybrane zarówno z polskiej jak i niemieckiej prasy ogólnokrajowej, co daje czytelnikowi okazję ku temu, aby dowiedzieć się, w jaki sposób mniejszość była postrzegana po jednej i po drugiej stronie granicy. Książka została wydana przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej z końcem 2010 roku.

Publikacja "Górny Śląsk - 20 historii z XX wieku"

Publikacja p.t. "Górny Śląsk - 20 historii z XX wieku" zawiera 20 tematów obejmujących historię regionu ubiegłego stulecia. Ponieważ obecnie istnieje jeszcze możliwość rozmowy ze świadkami znaczących, często też tragicznych wydarzeń XX w., to autorzy (Dawid Smolorz, Marcin Kordecki) przeprowadzili do każdego rozdziału kilka wywiadów z tzw. świadkami historii. Tym samym wypowiedzi są, obok popularno-naukowego wywodu, ważną częścią każdego tekstu, który został dzięki temu zabiegowi niejako "spersonalizowany". Nie jest to zatem suche nagromadzenie faktów, ale wyjątkowa możliwość poznania, jak dalece historia ukształtowała losy ludzi, którzy do dziś żyją na Górnym Śląsku. W książce zwraca się uwagę na fakty, bez których nie da się zrozumieć dzisiejszego Górnego Śląska. Ciągłe istnieją niezliczone pytania dotyczące przeszłości Górnego Śląska, na które nie tylko laicy, lecz także historycy i osoby zainteresowane historią regionu nie znają odpowiedzi. Nasza publikacja podejmuje próbę rozwikłania tych zagadek. Dlaczego do dziś używa się po części dialektu morawskiego na południu Górnego Śląska? Dlaczego wielu Górnoszlązaków hucznie świętowało 4 lipca 1954 roku? Dlaczego brytyjskie i amerykańskie samoloty regularnie bombardowały okolice Góry św. Anny w roku 1944? Co to było "Latający Ślązak"? Dlaczego imigranci ze wschodu jeszcze w latach 50tych liczyli na III wojnę światową? Dlaczego Czechosłowacja chciała zaanektować tereny wokół Głuchołaz, Głubczyc i Raciborza w roku 1945? Dlaczego język niemiecki jest po części językiem ojczystym dla osób dorastających w latach 60tych i 70tych na Górnym Śląsku?

Publikacja XIV Seminarium Śląskie "Stowarzyszenia, związki, bractwa, inicjatywy społeczne i ich znaczenie dla Śląska"

XV Seminarium Śląskie "Traktaty polsko-niemieckie z 1990 i 1991 roku i ich konsekwencje dla Śląska"

Seminarium Śląskie jest niewątpliwie jedną z najważniejszych imprez poświęconych tematyce śląskiej i polsko-niemieckiej w naszym regionie zorganizowaną wraz z Duszpasterstwem Grup mniejszości Narodowych Diecezji Opolskiej, Związkiem Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce oraz Konwersatorium im. Josepha von Eichendorffa. Te tradycyjne już debaty na Zamku w Kamieniu Śląskim stanowią od lat doskonałą okazję dla mieszkańców naszego regionu do spotkania z osobistościami z polskiego i niemieckiego świata nauki, polityki i kultury oraz do otwartej wymiany poglądów w atmosferze wzajemnego zaufania i poszanowania odmienności poglądów. Mamy przyjemność zaprezentować Państwu kolejny tom z cyklu publikacji pokonferencyjnych, zawierający wybór referatów wygłoszonych podczas XIV i XV Seminarium Śląskiego, czyli z 2009 oraz 2010 roku. Jej tytuł odnosi się do tytułów spotkań, podczas których

wygłoszone zostały zebrane teksty: "Stowarzyszenia, związki, bractwa, inicjatywy społeczne i ich znaczenie dla Śląska (2009). **Traktaty polsko-niemieckie z 1990 i 1991 roku i ich konsekwencje dla Śląska (2010)**". W ramach XIV Seminarium Śląskiego poruszono kwestie znaczenia wszelkiego rodzaju ruchów w obrębie powstawania i rozwoju poszczególnych związków i stowarzyszeń na Śląsku w przeszłości, stanu obecnego oraz perspektyw na przyszłość. Głównym celem **XV Seminarium Śląskiego** była chęć ukazania roli wydarzeń mających miejsce w latach 90. w wzajemnym postrzeganiu Polaków i Niemców zarówno w mediach, jak i w świadomości społecznej, a poprzez to przybliżenie kluczowych wydarzeń na przestrzeni relacji polsko-niemieckich, gdyż jedyną drogą do pokonania wzajemnych uprzedzeń i niechęci obu narodów jest znajomość dziejów wzajemnych stosunków.

„Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura regionu europejskiego”

Projekt wydania książki nt. europejskiej historii Górnego Śląska, autorstwa polsko-niemiecko-czeskich historyków, był jednym z priorytetowych projektów DWPN. Celem publikacji pt.: „Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura regionu europejskiego”, nad którą od sześciu lat aktywnie pracowaliśmy, jest opracowanie syntezy popularno-naukowej historii Górnego Śląska, która byłaby pozycją stanowiącą pomoc w ramach zajęć z zakresu edukacji regionalnej. W roku 2010 pracowano przede wszystkim nad korektą składu książki. Ostatnie brakujące części, jak indeks nazwisk i miejsc, wstęp i streszczenie w języku polskim, niemieckim i czeskim zostały dołączone do składu. Merytoryczna strona projektu była koordynowana przez prof. Karczmarską. DWPN koordynowało przygotowanie książki do druku i pozostawało w stałym kontakcie z koordynatorami z Niemiec i Czech. W ciągu roku powstała również pochlebna recenzja autorstwa trzech wybitnych historyków: prof. Marka Czaplńskiego i prof. Jana Harasimowicza z Uniwersytetu we Wrocławiu i prof. Idzi Panica z Uniwersytetu Śląskiego. Publikacja okazała się absolutnym hitem wydawniczym oraz odbiła się dużym echem nie tylko w regionalny, jak również ogólnopolskim, na co wskazywały przekazane listy z gratulacjami min. od: Pani **Sylwi Remiszewskiej**, Zastępcy Dyrektora Gabinetu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Pana **Rafała Siemianowskiego**, Zastępcy Dyrektora w Sekretariacie Prezesa Rady Ministrów, Pani **Anny Bogusz**, Zastępcy Dyrektora Ministerstwa Spraw Zagranicznych, **Rüdiger von Fritsch**, Ambadora RFN w Warszawie, Pana **Knuta Dethlefsena**, Dyrektora Fundacji Friedricha Eberta w Warszawie, **Ks. Bp Jana Wieczorka**, Biskupa Gliwickiego, **Ks. Abp Wiktora Skworca**, Arcybiskupa Metropolity Katowickiego, **Ks. Bp Andrzeja Czaja**, Biskupa Opolskiego oraz **Ks. Abp Mariana Gołębiewskiego**, Arcybiskupa Metropolity Wrocławskiego. Ze względu na ogromne zainteresowanie dokonano pod koniec 2011 r. dodruku tej publikacji

Dwujęzyczna (polsko-niemiecka) mapa z graficznym przedstawieniem wyników plebiscytu z roku 1921 w poszczególnych miastach i gminach Górnego Śląska

Plebiscyt przeprowadzony w 1921 roku, którego 90. rocznicę obchodzimy w tym roku, jest jednym z najbardziej interesujących wydarzeń historycznych składających się na historię Górnego Śląska XX wieku. Po raz pierwszy mieszkańcy tego regionu mogli zmanifestować, w ramach plebiscytu, swoje poglądy.

Mapa z przedstawionymi graficznie wynikami plebiscytu w poszczególnych miastach i gminach Górnego Śląska prezentuje ten interesujący i zarazem bardzo skomplikowany temat w dostępny i obiektywny sposób. Każdy użytkownik mapy, bez większych problemów, odnajdzie na niej czy to swoje miejsce zamieszkania, czy miejsce zamieszkania swoich przodków, którzy w latach 20. żyli

na Górnym Śląsku. Jednym spojrzeniem można dowiedzieć się, na którą z opcji głosowali mieszkańcy danej miejscowości i jej okolic.

Obok każdej miejscowości została podana liczba głosów oddanych czy to za Polską, czy za Niemcami. Aby graficznie zaznaczyć preferencje mieszkańców, dana liczba głosów jest wyróżniona również kolorystycznie. W ten sposób użytkownik mapy może automatycznie, bez zagłębiania się w podane cyfry, rozpoznać, które części regionu były pro niemieckie, a które pro polskie.

Mapa główna przedstawia górnos Śląski obszar plebiscytowy w granicach z roku 1921. Zaznaczone są również: polsko-niemiecka granica z roku 1922, oraz przejścia graniczne z Polską, z Czechosłowacją i - ponieważ obszar plebiscytowy w tamtym czasie pełnił rolę państwowe - z pozostałą częścią Niemiec. Dzięki graficznej formie przedstawienia wyników plebiscytu i zaznaczeniu granic polsko-niemieckich, które ustalono po plebiscycie, można porównać, na ile i w jakich częściach regionu przebieg granicy pokrywał się z wolą wyborców.

Dwie mapy poboczne nawiązują do tematu plebiscytu. Pierwsza mapa przedstawia plebiscytowy obszar górnos Śląski na tle całego regionu oraz tabelaryczny wykaz wyników plebiscytu w poszczególnych powiatach i okręgach miejskich. Druga mapka - powiększony obszar okręgu przemysłowego Górnego Śląska - przedstawia wyniki w gminach leżących w bezpośredniej bliskości największych miast przemysłowych.

Dodrak Wielojęzycznej (polsko-niemiecko-czeska) mapy Górnego Śląska wraz z trzema mapkami pobocznymi

Jednym z najpopularniejszych wydawnictw Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, jest historycznie opracowana mapa Górnego Śląska w postaci mapy ściennej. Ważnym aspektem mapy jest wielojęzyczne oznaczenie poszczególnych miejscowości i innych punktów geograficznych. U początków powstania mapy leży przekonanie Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, iż porównawczy opis kartograficzny dawnego i dzisiejszego Górnego Śląska może pomóc odnaleźć się w geograficznej historii tego wielokulturowego regionu uczniom, studentom, członkom mniejszości niemieckiej, rodzimym Ślązakom i potomkom ludności napływowej oraz ludziom, którzy odwiedzają ten region w celu odnalezienia swoich niemieckich przodków. Może także pomóc na nowo stworzyć i rozwinąć wspólną tożsamość i identyfikację z regionem. Dzięki wielojęzycznemu nazewnictwu miejscowości oglądający mapę będą mogli uświadomić sobie, że Górny Śląsk został ukształtowany przez kilka narodów i do dziś przedstawia się jako wielokulturowy mikrokosmos.

Mapa główna przedstawia Górny Śląsk w ostatnim ujęciu historycznych granic tego regionu, tj.: obszary dawnego województwa śląskiego, dawnej niemieckiej prowincji Górnego Śląska i dawnego Śląska Czeskiego; przy czym mapa ta obrazuje teraźniejszy podział administracyjny tego historycznego regionu (aktualną sieć dróg, aktualne granice województw, powiatów i gmin oraz dzisiejszą granicę polsko-czeską). Trzy poboczne mapki opisują wybrane, ważne tematy historyczne: sytuację językową na Górnym Śląsku na początku XX wieku, graficzny opis wyników plebiscytu z roku 1921 oraz Górnos Śląski Okręg Przemysłowy w powiększeniu z zaznaczoną polsko-niemiecką granicą Górnego Śląska po podziale regionu w roku 1922. Ważnym aspektem mapy jest dwu- bądź trójjęzyczne oznaczenie poszczególnych miejscowości i innych punktów geograficznych. Przy niemieckich nazwach użyto nazewnictwa sprzed roku 1933.

Polsko-niemiecka Biblioteka przy Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach

Zbiory Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej znajdują się w Bibliotece Gliwickiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości z siedzibą w Gliwicach. Z księgozbioru DWPN korzystają głównie studenci Gliwickiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości z kierunków pedagogika, ekonomia i filologia. Studenci wybierają książki, które tematycznie związane są z ich tematami prac semestralnych i licencjackich a także z ich zainteresowaniami. Unia Europejska, polityka, poradniki, słowniki to działy cieszące się największym zainteresowaniem. Wśród osób spoza Uczelni księgozbiór wypożyczają studenci innych szkół wyższych z Chorzowa, Katowic, Mysłowic a także z Warszawy, Wrocławia czy Opola. Są to głównie osoby studiujące na kierunkach germanistyka, filologia polska, kulturoznawstwo, pedagogika, historia w tym historia sztuki, stosunki międzynarodowe. Z księgozbioru DWPN korzystają również wykładowcy Gliwickiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości. Działy, które cieszą się największą poczytnością wśród wykładowców to literatura, regionalia, edukacja, psychologia. W 2011 roku w sumie wypożyczonych zostało 60 tytułów książek. Działalność polsko-niemieckiej Biblioteki ma na celu zapewnienie wszystkim zainteresowanym dostępu do najnowszych i najciekawszych wydawnictw z zakresu europeistyki, historii regionu, socjologii, polityki, gospodarki, kultury, sztuki i edukacji.

Obszar VI

Szkolenia i doradztwo – projekty unijne

Działalność Regionalnego Ośrodka EFS w województwie opolskim w roku 2011

W roku 2011 zintegrowane działania informacyjno-promocyjne, animacji, doradztwa i szkoleń skierowane do potencjalnych projektodawców oraz beneficjentów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki z regionu województwa opolskiego, kompleksowo przyczyniły się do udzielenia pomocy przy wdrażaniu i aplikowaniu o środki EFS. Wszystkie usługi były dostosowane do bieżącego zapotrzebowania klientów Ośrodka - beneficjentów PO KL.

W związku z tym w 2011 r. Ośrodek zrealizował wszystkie założone rezultaty:

- .Szkolenia: odbyło się 28 szkoleń, dot. procedur związanych z aplikowaniem o środki w ramach POKL, realizacją i zarządzaniem projektem współfinansowanym z EFS oraz szkolenia pośrednio dot. problematyki EFS np.: Pomoc publiczna w projektach PO KL, Zasada konkurencyjności i Prawo Zamówień Publicznych w projektach miękkich.

W szkoleniach uczestniczyło łącznie 405 osób.

- .Doradztwo: udzielono 635,5 godzin doradztwa kluczowego w zakresie procedur aplikowania o środki EFS, realizacji projektów oraz rozliczania otrzymanych dotacji. 24 godziny przeznaczono na doradztwo specjalistyczne w zakresie Pomocy Publicznej w projektach PO KL.
- .Animacja: w 2011 r. utworzono 3 partnerstwa na rzecz rozwoju oraz 11 partnerstw projektowych. Dodatkowo Animator wsparł 4 partnerstwa na rzecz rozwoju.
- .Informacja i promocja: w 2011 r. zorganizowano 26 spotkań informacyjnych, w których uczestniczyło 288 osób. W ramach promocji ośrodka wydano 1000 ulotek oraz zamieszczono 10 artykułów prasowych.

Łącznie działaniami Ośrodka objęto:

1. Organizacje pozarządowe, podmioty będące potencjalnymi Projektodawcami/Beneficjentami z gmin wiejskich, miejsko- wiejskich i miast do 25 tysięcy mieszkańców - 228 osoby ze 169 instytucji.
2. Placówki edukacyjne, szkoły i ich organy prowadzące, podmioty będące potencjalnymi Projektodawcami/Beneficjentami z gmin wiejskich, miejsko- wiejskich i miast do 25 tysięcy mieszkańców - 218 osób z 173 instytucji.
4. Jednostki Samorządu Terytorialnego, podmioty będące potencjalnymi Projektodawcami/Beneficjentami z gmin wiejskich, miejsko- wiejskich i miast do 25 tysięcy mieszkańców - 3826 osób ze 206 instytucji.
5. Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie - 105 osób z 70 instytucji.
6. Inne podmioty - 234 osób ze 160 instytucji.

W miesiącu grudniu przeprowadzono konferencję pt. "Kapitał w Opolskiem", której celem było podsumowanie realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w naszym regionie oraz wręczenie nagród i wyróżnień dla najciekawszych projektów, realizowanych w ramach tego programu.

Wszystkie działania Ośrodka w 2011 r. były odpowiednio dobrane do potrzeb klientów, niezależnie od formy kontaktu, na co wskazują również wyniki z ankiet ewaluacyjnych oraz wywiadów przeprowadzanych przez doradcę kluczowego i animatora regionalnego. Zespół ekspertów wspierał zarówno beneficjentów, którzy już realizują projekty w ramach PO KL, jak również zamierzających aplikować o środki. Aby podnieść skuteczność świadczonych usług eksperci dojeżdżali do siedziby beneficjenta. Doradca kluczowy oraz animator pełnił dyżur w siedzibie RO EFS oraz w terenie. Szkolenia organizowane były w zależności od potrzeb beneficjentów. Działania informacyjne najczęściej realizowane były telefoniczne. Zakres świadczonych usług był zróżnicowany w zależności od poziomu wiedzy beneficjentów.

Pro-ES – kompleksowe działania na rzecz wzmocnienia ekonomii społecznej województwo opolskie

"Pro-ES – kompleksowe działania na rzecz wzmocnienia ekonomii społecznej" to projekt realizowany przez DWPN od stycznia 2010 r. do czerwca 2011 r. Głównym celem projektu jest rozwijanie sektora ekonomii społecznej w województwie opolskim poprzez wsparcie funkcjonowania instytucji otoczenia ekonomii społecznej do 2011 r.

W ramach projektu obejmowane są wsparciem zarówno *podmioty ekonomii społecznej* (organizacje pozarządowe, ZAZ, WTZ, spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów i niewidomych, spółdzielnie socjalne), jak i *osoby fizyczne* chcące założyć podmiot ekonomii społecznej oraz *instytucje rynku pracy, pomocy i integracji społecznej*.

W ramach projektu można bezpłatnie skorzystać z: **doradztwa** - które pozwoli zasięgnąć fachowej wiedzy w zakresie usług prawnych, księgowych, finansowych i marketingowych; **szkoleń** - z zakresu tworzenia i funkcjonowania podmiotów społecznych, a przede wszystkim z pozyskiwania funduszy oraz zarządzania projektem; **coachingu** - czyli indywidualnego wsparcia coacha, który przedstawi beneficjentom "*drogę do zawarcia partnerstwa*"; **warsztatów** - dwudniowych wyjazdów skierowanych na utworzenie i funkcjonowanie dwóch partnerstw oraz **seminariów** - ukierunkowanych na promocję ekonomii społecznej wśród instytucji rynku pracy.

proES extra– kompleksowe działania na rzecz wzmocnienia ekonomii społecznej

Celem projektu realizowanego od 23 listopada 2010 do 22 lipca 2012 jest rozwój sektora ekonomii społecznej w województwie opolskim. Projekt realizowany jest w partnerstwie z Opolskim Centrum Demokracji Lokalnej FRDL oraz Opolskim Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych. Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 7.2.2. Wsparcie ekonomii społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Uczestnicząc w projekcie można skorzystać z następujących form wsparcia: doradztwa ogólne w ramach **Punktu Doradczego Ekonomii Społecznej, superwizji podmiotów ES** oraz doradztwa specjalistycznego, „**Kuźni ekspertów**” – profesjonalna szkoła doradców ekonomii społecznej, **seminariach lokalne** oraz **Międzynarodowym Kongresie Ekonomii Społecznej**. Udział w projekcie jest całkowicie bezpłatny. W ramach tego projektu powstał **Punkt Doradczy Ekonomii Społecznej**. Wsparcie w ramach Punktu skierowane jest do osób zatrudnionych, członków oraz wolontariuszy z podmiotów ekonomii społecznej, w tym: organizacji pozarządowych, zakładów aktywizacji zawodowej, warsztatów terapii zajęciowej, spółdzielni pracy, spółdzielni inwalidów i niewidomych, spółdzielni socjalnych, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz kościelnych osób prawnych zainteresowanych założeniem spółdzielni socjalnej, osób fizycznych chcących założyć podmiot ekonomii społecznej. Zakresem wsparcia w ramach usług doradczych oferowanych dla podmiotów ekonomii społecznej są: usługi prawne, usługi finansowe, usługi marketingowe, usługi z zakresu pozyskiwania funduszy europejskich. Zakresem wsparcia w ramach usług doradczych oferowanych dla osób fizycznych zainteresowanych założeniem podmiotu ekonomii społecznej są: źródła informacji na temat ekonomii społecznej (portale, wortale tematyczne, strony internetowe projektów, organizacji i instytucji, raporty z badań, ekspertyzy, poradniki, katalogi narzędzi, itp.), formy prawne ekonomii społecznej, zakładanie stowarzyszeń, fundacji, zakładanie i prowadzenie spółdzielni socjalnych, pozyskiwanie środków unijnych przeznaczonych na uruchomienie działalności w sektorze ekonomii społecznej. Doradcy oferują również przygotowanie grup założycielskich spółdzielni socjalnych do rejestracji w KRS, opracowanie dokumentacji rejestrowych; doradztwo z zakresu przygotowania biznesplanu i podstaw finansowych. Innowacyjnym przedsięwzięciem w ramach projektu jest kompleksowe wsparcie dla podmiotów Ekonomii Społecznej w województwie opolskim, polegające na intensywnym doradztwie specjalistycznym poprzedzonym analizą SWOT organizacji (analiza problemów, celów, zagrożeń i szans). Superwizja jest narzędziem zwiększenia efektywności funkcjonowania i rozwoju podmiotu objętego wsparciem. Superwizor diagnozuje główne obszary problemowe poszczególnych podmiotów ES na tej podstawie ustala ścieżkę wsparcia specjalistycznego. Wsparcie doradcze świadczone jest w siedzibach poszczególnych PES. Przygotowanie merytoryczne 15 osób z terenu województwa opolskiego do pełnienia roli animatorów ekonomii społecznej w województwie, które będą w stanie w terenie dystrybuować wiedzę z obszaru Ekonomii Społecznej i wspierać rodzące się inicjatywy w tym obszarze. Cykl 15 spotkań regionalnych, które skupiają środowisko lokalne (podmioty Ekonomii Społecznej, instytucje rynku pracy, pomocy i integracji społecznej, jednostki samorządu terytorialnego) w celu przybliżenia istoty, znaczenia oraz praktycznych przykładów funkcjonowania podmiotów ES. Celem Kongresu była prezentacja dobrych praktyk i rozwiązań, stosowanych w celu wspierania ekonomii społecznej w Polsce oraz innych państwach Unii Europejskiej, a także wymiana wzajemnych doświadczeń i poglądów. Istotą spotkania było pokazanie lokalnym organizacjom i instytucjom konkretnych przykładów inicjatyw w obszarze ekonomii społecznej, które odniosły sukces w Polsce i innych krajach Unii Europejskiej. Eksperci z takich państwa jak Niemcy, Austria, Włochy, Słowacja byli gości naszego

Kongresu, co stworzyło jedną z nielicznych okazji bezpośredniej wymiany doświadczeń oraz nawiązania współpracy na przyszłość. W roku 2012 zostanie wydana publikacja podsumowująca Międzynarodowy Kongres ES.

Projekt

„CZAR PARTnerstw – działania na rzecz współpracy podmiotów ekonomii społecznej”

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Instytut Promocji Aktywności Społecznej zaprosili organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej do rejestracji w Inkubatorze Partnerstw powstałego w ramach projektu "CZAR PARTnerstw - działania na rzecz współpracy podmiotów ekonomii społecznej".

W ramach Inkubatora oferujemy:

1. Szkolenia, doradztwo oraz usługi animatorów z zakresu **budowania partnerstw** z innymi organizacjami i podmiotami ekonomii społecznej (ES);
2. Szkolenia z zakresu **funkcjonowania** organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów ekonomii społecznej;
3. Rejestrację organizacji oraz dostęp do **bazy kontaktowej** organizacji pozarządowych i innych podmiotów ekonomii społecznej zarejestrowanych w województwie śląskim, zainteresowanych współpracą wewnątrz sektora;
4. Badania ewaluacyjne i **analizy potrzeb** organizacji zrzeszonych w Inkubatorze;
5. **Dostęp do newslettera i aktualnych informacji** z sektora ekonomii społecznej - zaproszenia na szkolenia, seminaria i konferencje, ogłoszenia o poszukiwaniu partnerów i informacje o aktualnych konkursach grantowych.

Udział we wszystkich wydarzeniach organizowanych przez Inkubator był całkowicie bezpłatny. Projekt skierowany był do podmiotów zarejestrowanych w województwie śląskim.